

Ιονιο Πανεπιστήμιο

Σχολή Επιστήμης της Πληροφορίας και Πληροφορικής
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας

Πτυχιακή εργασία

Φοιτητής: Ηλίας Αθανασίου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Σοφία Στάμου

Θέμα: Ο εθελοντισμός σε μουσεία και φορείς πολιτισμού

Κέρκυρα 2020

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	1
Abstract	2
Εισαγωγή	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ.....	5
Ενότητα 1: Η έννοια του εθελοντισμού	5
Ενότητα 2: Ο εθελοντισμός στον κόσμο	7
Καναδάς – Η.Π.Α.	7
Ηνωμένο Βασίλειο.....	9
Ενότητα 3: Εθελοντές	10
Ενότητα 4: Οφέλη που προκύπτουν από τον εθελοντισμό	11
Άτομο.....	11
Κοινωνία	12
Πολιτισμός.....	12
Οικονομία.....	13
Ενότητα 5: Ο εθελοντισμός στην Ελλάδα	13
Κατάσταση.....	13
Αιτίες	14
Ενότητα 6: Κύριες διαφορές μεταξύ Ελλάδας και αναπτυγμένων χωρών του εξωτερικού ως προς την αντιμετώπιση του εθελοντισμού	16
Ενότητα 7: Προτάσεις - Λύσεις	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ	18
Ενότητα 1: Εθελοντισμός σε μουσεία	19
Ενότητα 1.1: Εθελοντισμός σε μουσεία της Ελλάδας	20
Δραστηριότητες των εθελοντών	21
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας.....	22
Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης.....	23
Ελληνικό Παιδικό Μουσείο	24
Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου	25
Ενότητα 1.2: Εθελοντισμός σε μουσεία άλλων χωρών	25
Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο	26
The Design Museum, Λονδίνο.....	27

Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης Νέας Υόρκης (The MET)	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ	30
Ενότητα 1: Εκπαιδευτικά ιδρύματα	30
Ενότητα 1.1: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα	31
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	31
Πανεπιστήμιο Πατρών	32
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	32
Σχολή Ι.Μ. Παπαγιωτοπούλου	33
Σχολική εβδομάδα εθελοντισμού – Νοιάζομαι και Δρω	33
Ενότητα 1.2: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στο Ηνωμένο Βασίλειο	34
Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ (The University of Manchester).....	34
St James C. of E. Primary School.....	34
Ενότητα 1.3: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στις Η.Π.Α.....	35
Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ	35
Εθελοντισμός σε σχολεία	35
Ενότητα 2: Βιβλιοθήκες.....	36
Ενότητα 2.1: Βιβλιοθήκες της Ελλάδας.....	36
Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας.....	36
Δημόσια Ιακωβάτειος Βιβλιοθήκη Ληξουρίου	37
Βιβλιοθήκη Παιδαγωγικής Σχολής Α.Π.Θ.....	37
Ενότητα 2.2: Βιβλιοθήκες του εξωτερικού	37
Κομητείες των Η.Π.Α.	38
Βιβλιοθήκες του Bristol	38
Ενότητα 3: Φορείς διαχείρισης αρχείων.....	38
Εθνικά Αρχεία, Νέα Υόρκη	39
Ενότητα 4: Εκκλησία και κέντρα λατρείας	40
Ενότητα 5: Κυβερνητικοί φορείς.....	40
Ενότητα 6: Κοινωνικά πολιτιστικά ιδρύματα και Μ.Κ.Ο.	41
Ενότητα 6.1: Πολιτιστικά ιδρύματα	41
Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (Κ.Π.Ι.Σ.Ν.)	41
Ενότητα 6.2: Μ.Κ.Ο.	43
Αποστολή.....	43

International Cultural Youth Exchange (ICYE)	44
Ενότητα 7: Τοπικοί δημόσιοι φορείς	45
Δήμοι	45
Δημοτικές κοινότητες.....	46
Ενότητα 8: Πολιτιστικοί σύλλογοι και ερασιτεχνικές ομάδες	47
Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.)	48
Συμπεράσματα – Προτάσεις	49
Πηγές.....	50
Ιστοσελίδες.....	50
Άλλες διαδικτυακές πηγές	58

Περίληψη

Η εργασία έχει θέμα την εθελοντική δραστηριότητα μέσα στα πλαίσια πολιτισμικών φορέων και γίνεται προσπάθεια να καταγραφούν σε γενικές γραμμές οι εθελοντικές δράσεις των φορέων, ο ρόλος των εθελοντών στις δράσεις αυτές, η διαχείριση των εθελοντών εκ μέρους των φορέων και η σημασία του εθελοντισμού και ειδικότερα του εθελοντισμού σε πολιτισμικούς φορείς. Για την διεκπεραίωση της εργασίας αξιοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου διαδικτυακές πηγές, για το λόγο ότι δεν υπάρχουν δημόσιες ή ιδιωτικές βιβλιοθήκες ή φορείς οι οποίοι διαθέτουν χρήσιμο υλικό στην περιοχή που διαμένω, οπότε δεν ήταν δυνατή η πρόσβαση μου σε από υλικό. Επιπλέον ο χρόνος για την παράδοση της εργασίας δεν ήταν επαρκής για μία ίσως πιο διεξοδική μελέτη του θέματος.

Η εργασία επικεντρώνεται στην μελέτη πολιτισμικών φορέων στην Ελλάδα, αλλά και άλλων χωρών του κόσμου και το κύριο μέρος χωρίζεται σε τρία κεφάλαια:

Το πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζει τη γενική έννοια του εθελοντισμού και αναλύει το φαινόμενο ως προς τις κατηγορίες του, την σημασία και τα θετικά που προσφέρει και το πώς αντιμετωπίζεται από το κοινό και τους επίσημους φορείς.

Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται μόνο στις εθελοντικές δράσεις των μουσείων και τη διαχείριση των εθελοντών τους, καθώς τα μουσεία αποτελούν τον βασικό πολιτισμικό θεσμό στη σκέψη των κοινωνιών και αξιοποιούν μεγάλο αριθμό εθελοντών.

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας περιγράφονται οι εθελοντικές δραστηριότητες, η απασχόληση και οργάνωση των εθελοντών και η σημασία των δράσεων σε όλο το φάσμα των πολιτισμικών φορέων, εκτός των μουσείων.

Μέσω της έρευνας γίνεται φανερό η απουσία θεσμοθετημένης διαχείρισης εθελοντών και εθελοντικών οργάνωσεων και φορέων ειδικότερα στην Ελλάδα, αφού σε άλλες αναπτυγμένες χώρες παρουσιάζεται καλύτερη αντιμετώπιση του φαινομένου. Επίσης φανερώνεται η ανάγκη για υποστήριξη των εθελοντικών πρωτοβουλιών, αφού οι δράσεις αυτές καλύπτουν ανάγκες της κοινωνίας και πολλές φορές προσφέρουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τους επίσημους θεσμούς.

Abstract

The topic of this thesis is volunteer activity in the context of cultural bodies and an effort is made to record the general context of the volunteer activities of these bodies, the part of volunteers in the activities, the managing of volunteers by the bodies and the importance of volunteerism and volunteerism in cultural bodies in specific. For the prosecution of this assignment internet resources were fully exploited, for the very reason that there are no public or private libraries or cultural bodies that have useful material at their disposal at the area that I live in, so I had no access to tangible material. Furthermore the time limit for handing in this assignment was not enough for a more thorough study of the topic.

This thesis focuses on the study of cultural bodies in Greece, but also in other countries of the world and its main part is compartmentalized in three chapters.

The first chapter presents the general concept of volunteerism and analyzes the phenomenon over its categories, its importance and the benefits it provides and the way it is dealt with by the public and the authoritative bodies.

The second chapter focuses only on the volunteer activities of museums and the managing of their volunteers, as museums constitute the main cultural institutions in the mind of the public and they use a great number of volunteers.

In the third chapter of the assignment the volunteer activities, the work description and the organizing of volunteers and the importance of these actions under the veil of all cultural bodies, except museums, are being described.

Through this research becomes clear the absence of statutory volunteers and volunteer organizations and bodies management especially in Greece, as the same actions in other developed countries seem to deal with the phenomenon much better. Also it shows up the need for support to volunteer initiatives, because those actions cover social needs and in many cases provide in a greater way than the authoritative institutions.

Εισαγωγή

Η πτυχιακή αυτή εργασία αφορά την προσέγγιση του θέματος του εθελοντισμού ως προς την έννοια, την αντιμετώπιση, την δυναμική και τον διαχωρισμό του στα πλαίσια των λειτουργιών των μουσείων και των διαφόρων πολιτισμικών φορέων, οι οποίοι αξιοποιούν την εθελοντική δράση στο εσωτερικό των δομών τους. Παρουσιάζονται στο κύριο μέρος της εργασίας παραδείγματα φορέων, καθιστώντας καλύτερα κατανοητή την εθελοντική δράση στις δομές των φορέων, ενώ οι φορείς που παρουσιάζονται ως παραδείγματα αποτελούν κυρίως φορείς πρότυπα, με την πλέον εξέχουσα εθελοντική δράση. Η εργασία λοιπόν είναι σχετική και με της τρεις πτυχές και κατευθύνσεις του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου όπου φοιτώ, καθώς καλύπτονται και τρεις αυτοί φορείς, αλλά και πληθώρα άλλων οι οποίοι σχετίζονται άμεσα με το γενικότερο αντικείμενο του Τμήματος. Το οποίο είναι η διαχείριση, οργάνωση και παροχή της πληροφορίας προς το κοινό.

Το θέμα της πτυχιακής εργασίας προέκυψε μετά από συζητήσεις με την υπεύθυνη καθηγήτριά μου και κέρδισε αμέσως την προσοχή μου. Αποτελεί ιδιαίτερα ενδιαφέρον τομέα για την ιδιοσυγκρασία, αφού ο εθελοντισμός επιφέρει μόνο θετικά στο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον αντιμετώπισα το θέμα ως ευκαιρία απόκτησης νέων γνώσεων, αφού ο εθελοντισμός είναι σχεδόν ανύπαρκτος στην τοπική κοινωνία όπου μεγάλωσα.

Το κύριο μέρος της πτυχιακής χωρίζεται σε τρία κεφάλαια τα οποία διαχωρίζουν τρία νοηματικά μέρη. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η έννοια και οι πτυχές του εθελοντισμού, καθώς και η σημασία του. Ταυτόχρονα παρουσιάζεται η οργάνωση εθελοντικών οργανισμών και η διαχείριση των εθελοντών. Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί μελέτη των εθελοντικών δράσεων των μουσείων, της διαχείρισης των εθελοντών και της σημασίας της προσφοράς σε αυτά. Τα μουσεία διαχωρίζονται από τους υπόλοιπους πολιτισμικούς φορείς, επειδή κατέχουν ιδιαίτερη θέση στη δομή της κοινωνίας κάθε χώρας. Τέλος στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζονται η εθελοντικές δράσεις, η διαχείριση των εθελοντών και η σημασία του εθελοντισμού στα πλαίσια των υπόλοιπων πολιτισμικών φορέων.

Το κύριο θέμα που εμφανίστηκε και γνώριζα πριν αναλάβω επίσημα την εργασία ήταν η έλλειψη βιβλιοθηκών ή άλλων φορέων στην περιοχή μου, οπότε δεν ήμουν σε θέση να αξιοποιήσω απτή βιβλιογραφία ή να έρθω σε άμεση επαφή με φορείς εθελοντικής δράσης. Για το λόγο αυτό αξιοποίησα πληθώρα διαδικτυακών πηγών και κυρίως των ιστοσελίδων πολιτισμικών φορέων.

Για το λόγο αυτό αποφάσισα να δω τη πτυχιακή ως πειραματική και να υλοποιηθεί εξ ολοκλήρου από έγκυρες πηγές που προσφέρει το διαδίκτυο. Επιπλέον ο χρόνος διεξαγωγής της εργασίας ήταν περιορισμένος λόγω των συγκυριών του κορονοϊού και της καραντίνας του 2020. Οπότε η εργασία παρουσιάζει όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά το θέμα που διερευνεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Ενότητα 1: Η έννοια του εθελοντισμού

«Εθελοντισμός είναι η πρόθυμη δέσμευση ενός ατόμου να εργαστεί χωρίς αμοιβή για ένα καθορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα για το γενικό καλό της κοινωνίας».¹

Ο εθελοντισμός συνδέεται άμεσα με την έννοια της αλληλεγγύης, της ανθρωπιάς, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κοινωνικής αλληλοβοήθειας. Διαπνέεται από το πνεύμα του αλτρουισμού και της φιλαλληλίας. Σύμφωνα με πολλούς εθελοντές, ο εθελοντισμός αποτελεί στάση ζωής στην οποία συνεπάγονται όλες αυτές οι αξίες και εφαρμόζονται δίχως περιορισμούς και όρια φυλής, έθνους, θρησκευτικών και πολιτικών πεποιθήσεων, κοινωνικής τάξης και ομάδας, ηλικίας ή φύλου.

Στο πλαίσιο μιας εθελοντικής δράσης ή ενός προγράμματος εθελοντισμού πραγματοποιείται μια προσπάθεια αναβάθμισης της ανθρώπινης καθημερινότητας, αλλά και ανάπτυξης της ίδιας της ανθρωπότητας. Οι δραστηριότητες των εθελοντών και των φορέων οι οποίοι έχουν ως τομέα απασχόλησής τους – είτε εν μέρει, είτε εξ ολοκλήρου – τον εθελοντισμό, καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η εθελοντική δράση αφορά σε μεγάλο βαθμό την βελτίωση του τρόπου ζωής των ανθρώπων, την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και την ευαισθητοποίηση πάνω σε αυτά τα θέματα. Σημαντικό μέρος του εθελοντισμού λοιπόν αποτελεί η φιλανθρωπική δράση η οποία μπορεί να πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας κοινωνίας, μιας ευρύτερης περιοχής και/ή μιας ολόκληρης χώρας, όπως συνέβη με την περίπτωση της Ινδονησίας που χτυπήθηκε από καταστροφικό τσουνάμι το 2004 και χιλιάδες εθελοντές από διάφορα μέρη του κόσμου κατέφθασαν στη χώρα με σκοπό τη παροχή υλικής και πνευματικής βοήθειας, αλλά και ανθρώπινου δυναμικού. Εθελοντικές δράσεις υλοποιούνται και για την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ενώ μεγάλος είναι και ο αριθμός των οργανώσεων οι οποίες ασχολούνται με την προστασία της φύσης και όλων των ζωντανών πλασμάτων, όπως είναι η UNESCO, η Green Peace κα.

Επίσης σημαντικό κομμάτι των εθελοντικών δράσεων αποτελεί η ενασχόληση με την εκπαίδευση, την επιστήμη και τον πολιτισμό. Πανεπιστήμια, φορείς πολιτισμού και παιδείας και πολλές ομάδες ερασιτεχνών με ενδιαφέρον την πολιτιστική και πνευματική αναβάθμιση

¹ <https://noiazomaikaidrw.gr/ethelontismos/>

προσπαθούν να δραστηριοποιήσουν εθελοντές προς αυτή τη κατεύθυνση. Οργανώνονται προγράμματα που έχουν ως στόχο την δημιουργία ενδιαφέροντος για την πολιτιστική κληρονομιά, τις επιστήμες και την καλλιτεχνική ανησυχία, με σκοπό την διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων όσων συμμετέχουν σε αυτά.

Γενικότερα οι τομείς με τους οποίους ασχολείται η εθελοντική δράση είναι οι εξής:

- Εκπαίδευση – παιδεία
- Κοινωνική πρόνοια – κοινωνική αλληλεγγύη και βοήθεια
- Πολιτισμός – πολιτιστική κληρονομιά
- Αθλητισμός
- Περιβάλλον (χλωρίδα και πανίδα, κλίμα, μόλυνση κτλ.)
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Ανθρωπιστικές κρίσεις
- Ενημέρωση – πρόληψη - ευαισθητοποίηση

Βασικό χαρακτηριστικό του εθελοντισμού αποτελεί και το γεγονός ότι λειτουργεί ως ένα είδος άμισθης εργασίας, το οποίο έρχεται πολλές φορές να συμπληρώσει τα κενά των κρατικών δομών. Ο εθελοντής αποφασίζουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και την υποστήριξή τους στον τομέα με τον οποίο έχουν αποφασίσει να ασχοληθούν, όπως είναι οι εθελοντικές δράσεις που διοργανώνουν τα μουσεία, οι δράσεις εθελοντών σε χώρες του Τρίτου Κόσμου ή οι ακτιβιστικές δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος, δίχως να επιθυμούν να αποκομίσουν πληρωμή. Συγκεκριμένα αυτό που συμβαίνει είναι ότι σε πολλές περιπτώσεις είναι οι ίδιοι οι εθελοντές που διαθέτουν, εκτός των υπηρεσιών τους, υλική και χρηματική υποστήριξη στο σκοπό τους, ο οποίος είναι η παροχή βοήθειας σε τρίτους.

Μεγάλη παράμετρος επίσης στην εθελοντική δραστηριοποίηση του ατόμου είναι και ο ελεύθερος χρόνος που διαθέτει. Άνθρωποι όλων των ηλικιών διαθέτουν «ελεύθερες» ώρες της ημέρας τους στον εθελοντισμό, κυρίως σε πλαίσια τοπικών δράσεων. Οι εθελοντές που δραστηριοποιούνται στον ελεύθερο χρόνο τους αποτελούν σημαντικό ποσοστό της συνολικής εθελοντικής δράσης.

Ωστόσο μπορούμε να ορίσουμε και τι δεν είναι εθελοντισμός. Εθελοντισμός δεν είναι:

- Η απλήρωτη εργασία (όταν έρχεται να αντικαθιστά εργαζομένους)
- Η πρακτική άσκηση
- Η ενασχόληση με δραστηριότητες που αποσκοπούν στην προσωπική μας ευχαρίστηση και τέρψη
- Η ενασχόληση με δραστηριότητες διαφημιστικού και εμπορικού χαρακτήρα
- Η συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα
- Η συμμετοχή σε επαγγελματικά σωματεία
- Η υποχρεωτική συμμετοχή σε κάποιο πρόγραμμα ή δραστηριότητα

Ενότητα 2: Ο εθελοντισμός στον κόσμο

Η ανάπτυξη και η πρακτική του εθελοντισμού διαφέρει ανά πολιτισμό και χώρα. Επηρεάζεται από την οικονομική κατάσταση, το μορφωτικό επίπεδο, την κοινωνική δομή, τον πολιτισμό και τις αξίες της εκάστοτε χώρας, την συνείδηση των ατόμων, αλλά και τις αντίξοες συνθήκες που μπορεί να επικρατούν σε αυτή. Η αδιαφορία λόγω άγνοιας συνήθως οδηγεί επίσης στην απουσία της αξίας του εθελοντισμού. Παρόλα αυτά ο εθελοντισμός καταλαμβάνει σημαντική θέση στην κοινωνική ζωή αρκετών αναπτυγμένων λαών και έχει προσαρμοσθεί σε αδιάσπαστο μέρος της κοινωνικής τους συνοχής.

Σύμφωνα με μελέτη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου², το 2015, παρατηρείται ότι ο εθελοντισμός εμφανίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό σε αναπτυγμένες χώρες και σε μικρότερο σε αναπτυσσόμενες. Με στοιχεία του 1995, ανάμεσα σε 37 χώρες, πρώτη σε εθελοντική δράση παρουσιάζεται η Ολλανδία, ενώ ακολουθούν ο Καναδάς και το Βέλγιο.

Καναδάς – Η.Π.Α.

Ο Καναδάς είναι από τα πιο λαμπρά παραδείγματα δημιουργίας εθελοντικών μη κερδοσκοπικών οργανισμών, καθώς τέτοιοι οργανισμοί λειτουργούν στη χώρα για περισσότερο από ένα αιώνα. Χαρακτηριστικό το οποίο φανερώνει τη σημασία του εθελοντισμού στη χώρα αποτελεί το γεγονός ότι οι πρώτες δομές υγείας και πρόνοιας στο Καναδά δημιουργήθηκαν από εθελοντές.

² <http://noiazomaidrw.gr/wp-content/uploads/2015/07/%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%9F-%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B5%CE%BF%CF%8D-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1.pdf>

Ταυτόχρονα σε φιλανθρωπικούς οργανισμούς σχεδόν οι μισοί απασχολούμενοι είναι εθελοντές. Βέβαια ήδη από το 2000 παρατηρείται μείωση του αριθμού των ατόμων που προσφέρονται για εθελοντισμό. Κύριες αιτίες για την μείωση αυτή καταδεικνύονται η έλλειψη ελεύθερου χρόνου και η φιλοδοξία για επαγγελματική εξέλιξη.

Στις Η.Π.Α. το 2002-2004, 64.5 εκατομμύρια άτομα άνω των 16 πρόσφεραν έστω μία φορά στη ζωή τους εθελοντική εργασία. Πολλοί εθελοντές ασχολήθηκαν κυρίως με τις δράσεις θρησκευτικών οργανισμών και με τη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Η δραστηριοποίηση των αμερικανών περιλαμβάνει την πώληση αγαθών για την ανέγερση χρημάτων για τους σκοπούς της οργάνωσής τους, την εθελοντική διδασκαλία και προπόνηση, την διανομή αγαθών και την υποβοήθηση των κοινωνικών δομών. Όπως και στον Καναδά, έτσι και στις Η.Π.Α. ένας από τους λόγους έλλειψης εθελοντών ή διακοπής της δράσης των ήδη ενεργών εθελοντών προβάλλεται η απουσία ελεύθερου χρόνου ή άλλες υποχρεώσεις (επαγγελματικές ή οικογενειακές).

Τόσο στον Καναδά, όσο και στις Η.Π.Α. οι ηλικιακές ομάδες 35 έως 50 χρονών περίπου προσφέρουν την περισσότερη εθελοντική δράση. Επίσης ως επί το πλείστον οι εθελοντές είναι γυναίκες, ενώ έχει παρατηρηθεί ότι στον Καναδά οι άντρες προσφέρουν πιο πολλές ώρες εθελοντισμού από ότι οι γυναίκες. Επιπλέον περισσότεροι από τους μισούς εθελοντές είναι ανώτερου μορφωτικού επιπέδου ή διαθέτουν κάποιο πτυχίο και είναι αυτοί που δύνανται να συμμετάσχουν σε περισσότερες από μία οργανώσεις. Ωστόσο, παρότι όπως αναφέρθηκε η έλλειψη ελεύθερου χρόνου παρουσιάστηκε από κάποια άτομα ως αιτία απουσίας από τις δράσεις του εθελοντισμού, σημαντικό ποσοστό των εθελοντών στις Η.Π.Α. και στον Καναδά αποτελούν και οι έγγαμοι, αλλά και όσοι εργάζονται σε πλήρη απασχόληση.

Όσον αφορά τους νέους εμφανίζεται μία τάση ενδιαφέροντος και ενεργής συμμετοχής. Οι νέοι από 15 έως 24 περίπου χρονών παρουσιάζουν σημαντική εθελοντική δραστηριότητα, ιδιαίτερα στις Η.Π.Α., όπου αναφέρουν οι ίδιοι ότι θεωρούν απαραίτητη την κοινωνική προσφορά και ότι θα προτιμούσαν στο μέλλον να εργαστούν με χαμηλότερο μισθό σε κοινωφελείς οργανισμούς και ιδρύματα. Από την άλλη πλευρά στις Η.Π.Α. προωθείται η συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις με σκοπό την απόκτηση προσόντων και εμπειρίας για την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων, αφού για την εισαγωγή στην ανώτερη εκπαίδευση στη χώρα απαιτείται από τον υποψήφιο νέο η συμμετοχή σε εθελοντικά προγράμματα, οπότε ο εθελοντισμός παύει σε πολλές

περιπτώσεις να είναι εκούσιος, αλλά μετατρέπεται σε προϋπόθεση για την εισαγωγή σε κάποια σχολή.

Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο εθελοντισμός αποτελεί μέρος της κουλτούρας της χώρας εδώ και δεκαετίες και αποδέχεται θετικής κριτικής από το κοινό, ενώ ο εθελοντισμός χαρακτηρίζεται ως επίσημη πράξη μέσα σε νομικά πλαίσια, αφού οι περισσότερες εθελοντικές οργανώσεις διαθέτουν σε γραπτή μορφή τις πολιτικές τους. Οι εθελοντές του Ηνωμένου Βασιλείου, και ειδικότερα οι ηλικιακά νεότεροι, δηλώνουν ότι μέσω της δράσης τους σε μη κερδοσκοπικές εθελοντικές ομάδες κερδίζουν νέες γνώσεις και εμπειρίες και αναπτύσσουν δεξιότητες οι οποίες θα είναι χρήσιμες για την μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία. Ως ώθηση ωστόσο για την εθελοντική δραστηριοποίηση τους περιγράφεται η δίχως αντάλλαγμα ανάγκη για παροχή βοήθειας και υποστήριξης στον συνάνθρωπο. Οι εθελοντές ασχολούνται κυρίως με την ανεύρεση χρημάτων και την διοργάνωση εκδηλώσεων.

Τα δημογραφικά στοιχεία³ δείχνουν ότι τη δεκαετία του '90 παρουσιάζεται μείωση στον αριθμό της προσφοράς εθελοντών συνολικά, αλλά αύξηση στην προσφορά εθελοντών Τρίτης Ηλικίας. Επιπρόσθετα οι εργαζόμενοι προσφέρουν περισσότερη εθελοντική βοήθεια από τους άνεργους, ενώ τα ποσοστά εθελοντών ως προς το φύλο βρίσκονται στην ίδια κλίμακα.

Το μεγαλύτερο μέρος των νέων έχει ασχοληθεί με κάποια εθελοντική δράση. Το ενδιαφέρον τους τείνει προς τον αθλητισμό, τις τέχνες, την ψυχαγωγία και τις κοινωνικές εκδηλώσεις.

Βασικό θέμα που παρουσιάζεται στην Ευρώπη γενικότερα αλλά και στις Η.Π.Α. όσον αφορά τον εθελοντισμό εμφανίζεται να είναι και η απουσία συντονισμένων κινήσεων και σχεδίων για τη διαχείριση των προγραμμάτων. Απουσιάζει η ενημέρωση και η μέριμνα τόσο εκ μέρους των κυβερνήσεων, όσο και των εθελοντικών οργανώσεων, το οποίο αποδεικνύεται από έρευνα στους πληθυσμούς τους. Αριθμός ατόμων τα οποία συμμετείχαν στην έρευνα αναφέρουν ότι δεν γνωρίζουν για τις δράσεις που πραγματοποιούνται ή ότι δεν τους έχει ζητηθεί να συμμετάσχουν σε κάποιο πρόγραμμα. Φαίνεται επομένως ότι η έλλειψη πληροφοριών και υποδομών σε εθνικό

³ <http://noiazomaikaidrw.gr/wp-content/uploads/2015/07/%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%9F-%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B5%CE%BF%CF%8D-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1.pdf>

επίπεδο παρεμποδίζει ως ένα βαθμό την δυνατότητα ενασχόλησης και συμμετοχής σε εθελοντικές δράσεις.

Οι προσπάθειες βέβαια είναι συνεχείς για την εποικοδόμηση του εθελοντικού πνεύματος και την δημιουργία των κατάλληλων δομών με σκοπό την βέλτιστη ενημέρωση και οργάνωση των εθελοντικών ομάδων και οργανώσεων. Δημιουργούνται ιστοσελίδες ενημέρωσης για τα προγράμματα εθελοντισμού και εκστρατείες προώθησης του θέματος, ιδρύονται αρμόδιες επιτροπές και κέντρα συντονισμού εθελοντών. Επιπλέον ο εθελοντισμός περιγράφεται ως ένα βαθμό και σε επίσημα νομικά πλαίσια με ανάλογα νομοθετήματα και προωθείται μέσω της εκπαίδευσης και της παιδείας.

Ενότητα 3: Εθελοντές

Σύμφωνα με τον ορισμό της ιστοσελίδας «Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα» εθελοντής/-ρια είναι: «αυτός/-ή που εκτελεί ένα έργο, μια εργασία, ένα καθήκον κτλ. με τη θέλησή του/της και με μοναδικό κίνητρο ένα συναίσθημα κοινωνικής αλληλεγγύης και αλtruισμού»⁴. Τα χαρακτηριστικά των εθελοντών φαίνεται ότι είναι η ανιδιοτελής προσφορά, η ανάγκη για επικοινωνία με τον συνάνθρωπο, η ικανοποίηση που προκύπτει από την δίχως προσωπικά οφέλη εθελοντική δράση, η επιθυμία απόκτησης εμπειριών και δεξιοτήτων που φέρνει και προσωπική εξέλιξη, καθώς και η δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Οι εθελοντές προέρχονται από όλες τις κοινωνικές ομάδες με διακυμάνσεις στα ποσοστά κάθε ομάδας. Μεγάλο μέρος των εθελοντών αποτελούν οι νέοι, πολλοί από τους οποίους συμμετέχουν κυρίως σε δράσεις και εκδηλώσεις που στοχεύουν στην προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Οι περισσότεροι εθελοντές επίσης είναι γυναίκες, οι οποίες προσφέρονται να καλύψουν πολλές ανάγκες των οργανώσεων, ωστόσο ακόμα και σε αυτό το τομέα αντιμετωπίζουν πολλές φορές τις διακρίσεις σε σχέση με τους άνδρες οι οποίοι φαίνεται να γίνονται δεκτοί σε επίσημες, σταθερές θέσεις σε εθελοντικούς οργανισμούς πιο εύκολα από αυτές.

Γενικά σημαντικός σκοπός για τους εθελοντές είναι η διάδοση του μηνύματός τους και η επιθυμία να ακουστούν οι φωνές και οι απόψεις τους. Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται πολλές

⁴ http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B5%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%AE%CF%82&dq=

φορές ο σκοπός των εθελοντών να συμπίπτει, να προσαρμόζεται ή να ενσωματώνεται στους σκοπούς των οργανώσεων όπου ο εκάστοτε εθελοντής/-ρια συμμετέχει. Βέβαια καθώς η κάθε οργάνωση έχει τους δικούς της σκοπούς, πολλές φορές οι ατομικές επιθυμίες των εθελοντών μπορεί να επισκιάζονται ή να μην βρίσκουν ανταπόκριση από την οργάνωση.

Για την επιλογή των εθελοντών λαμβάνονται υπόψη τα προσόντα των εθελοντών και οι δεξιότητες τους, οι προηγούμενες εμπειρίες που μπορεί να έχουν στον τομέα του εθελοντισμού και η σωματική και ψυχολογική τους κατάσταση. Κατά κανόνα σε διεθνές επίπεδο οι εθελοντικές οργανώσεις παίρνουν συνεντεύξεις από τους υποψήφιους εθελοντές, ενώ οι τελευταίοι συνήθως περνάνε και μία δοκιμαστική περίοδο πριν ενταχθούν επίσημα σε αυτές.

Ενότητα 4: Οφέλη που προκύπτουν από τον εθελοντισμό

Άτομο

Ο εθελοντισμός και η συμμετοχή στα κοινά γενικότερα λειτουργεί θετικά προς το άτομο και την ψυχосύνθεσή του. Όσοι συμμετέχουν ως εθελοντές, μέσα από τις οργανωμένες εθελοντικές δράσεις και την συνεργασία με άλλα άτομα, έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν τις επικοινωνιακές και συνεργατικές τους δεξιότητες. Μαθαίνουν να λειτουργούν στα πλαίσια της ομάδας και να συνεργάζονται εποικοδομητικά για την επίτευξη των στόχων τους και γίνονται πιο κοινωνικοί και επικοινωνιακοί. Μέσω των εθελοντικών προγραμμάτων οι εθελοντές κερδίζουν επίσης νέες γνώσεις και προσθέτουν στο βιογραφικό τους επιπλέον προσόντα και εμπειρία, επομένως ο εθελοντισμός προσφέρει πρακτικά οφέλη στον εθελοντή. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμμετοχή σε ομάδες και ειδικότερα σε εθελοντικές οργανώσεις έχει δείξει ότι οι εθελοντές είναι πιο σύνηθες να συμμετέχουν στα κοινά και να ενδιαφέρονται για το πολιτικό και κοινωνικό γίγνεσθαι. Αποκτούν λοιπόν πολιτική συνείδηση, αφού κατανοούν καλύτερα τις πολιτικές και οργανωτικές ανάγκες μιας ομάδας και πολλές φορές παίρνουν μέρος και στην λειτουργία και οργάνωση των εθελοντικών οργανώσεων στις οποίες είναι μέλη. Η πρακτική ενασχόληση με τις ανάγκες μιας οργάνωσης και η ανάληψη ευθυνών παίζει και ρόλο στην αυτοπεποίθηση και την αυτοβελτίωση του ατόμου, καθώς καλείται να διεκπεραιώσει εργασίες και υποχρεώσεις αναπτύσσοντας έτσι και το αίσθημα υπευθυνότητάς του και εξασκείται στην προετοιμασία για την αντιμετώπιση θεμάτων της καθημερινής και επαγγελματικής του ζωής. Βρίσκεται σε θέση να κατανοήσει καλύτερα την αξία της προσφοράς και της ανάγκης για προσφορά, βλέποντας ο ίδιος

τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει. Σημαντικό στοιχείο είναι και το αίσθημα ολοκλήρωσης και χαράς που νιώθει ο εθελοντής όταν προσφέρει ανιδιοτελώς τις υπηρεσίες του για να φέρει θετικές αλλαγές στο κόσμο. Αυτό είναι και το βασικό κίνητρο των εθελοντών κατά κανόνα, δηλαδή η ανάγκη που νιώθουν να βοηθούν τον συνάνθρωπο και να συνεισφέρουν σε όποιον τομέα μπορούν, δίχως να περιμένουν ανταμοιβή.

Κοινωνία

Η πρακτική του εθελοντισμού ο οποίος συντελείται κυρίως στα όρια μιας ομάδας και προαπαιτεί τη συνεργασία παίζει θετικό ρόλο στην δομή της κοινωνίας, αλλά και στις ανθρώπινες σχέσεις. Μέσω των εθελοντικών κοινών δράσεων οι εθελοντές -όπως ήδη αναφέρθηκε- κατανοούν καλύτερα και ευκολότερα την ανάγκη για ενεργή δράση στην κοινωνία και την πολιτική ζωή, γίνονται ενεργοί πολίτες και ενεργά μέλη της κοινωνίας, μαθαίνουν να κρίνουν και να αμφισβητούν δημιουργικά και με επιχειρήματα την κατάσταση της κοινωνίας και δεν δέχονται άκριτα ότι παρουσιάζεται εμπρός τους. Η συνεργασία μεταξύ πολιτών ειδικότερα στα πλαίσια μιας τοπικής κοινωνίας συσφίγγει τις μεταξύ τους σχέσεις και αναπτύσσει την αλληλεγγύη. Επομένως δημιουργούνται ανθεκτικότερες βάσεις στη κοινωνία και ισχυροποιούνται οι δεσμοί των πολιτών, διασφαλίζοντας έτσι την ομαλότερη λειτουργία και την συνέχεια της. Η αλληλεπίδραση και η άμεση επικοινωνία με άλλους ανθρώπους για την επίτευξη ενός στόχου διδάσκει την κατανόηση ως προς τα άλλα άτομα και τους άλλους πολιτισμούς, όταν οι εθελοντές έρχονται σε επαφή με πολίτες άλλων λαών, και δημιουργείται έτσι η αίσθηση της αλληλεγγύης σε διεθνές επίπεδο.

Πολιτισμός

Στοιχείο πολιτισμού κάθε κοινωνίας αποτελεί η ενασχόληση των πολιτών της με τον εθελοντισμό. Φαίνεται με αυτό τον τρόπο η σημασία που δίνει ο κάθε λαός στον θεσμό του εθελοντισμού και στην αλληλοβοήθεια. Επιπλέον οι δράσεις των εθελοντικών οργανώσεων και οι προσπάθειες των εθελοντών σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς (π.χ. μουσεία, κέντρα πολιτισμού, εκπαιδευτικά ιδρύματα κτλ.) βοηθούν σημαντικά στην πολιτιστική ανάπτυξη. Οι φορείς πολιτισμού τακτικά διοργανώνουν ομάδες εθελοντών για την διεξαγωγή εκδηλώσεων και την ανάδειξη του πολιτισμού. Οι δράσεις τους δεν θα μπορούσαν πολλές φορές να πραγματοποιηθούν δίχως την προσφορά εθελοντών. Με τον εθελοντισμό επίσης διευρύνεται το πνεύμα του ανθρώπου, αφού έρχεται σε άμεση επαφή με την τέχνη, τον αθλητισμό, την παιδεία

και τις ανθρωπιστικές αξίες. Έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει δημιουργικά τα ερεθίσματα που δέχεται και να ξεπεράσει τα όρια της σκέψης του, κατανοώντας την αξία του διαφορετικού.

Οικονομία

Μελέτη του 2011⁵ δείχνει ότι περίπου 140.000.000 άνθρωποι σε 37 χώρες συμμετέχουν σε κάποια εθελοντική δράση και οι ώρες της εθελοντικής τους απασχόλησης αντιπροσωπεύουν περίπου 20.800.000 θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης. Η συνεισφορά επίσης της δράσης των εθελοντών φτάνει στα 400.000.000.000 δολάρια το χρόνο στην παγκόσμια οικονομία. Γίνεται λοιπόν φανερή η σημασία του εθελοντισμού και στον τομέα της οικονομικής ευημερίας, καθώς οι εθελοντές βοηθούν στην εξοικονόμηση των κρατικών και ιδιωτικών πόρων. Υπηρεσίες και αγαθά τα οποία υπό άλλες συνθήκες θα παρείχαν οι κρατικές υπηρεσίες ή οι ιδιώτες, τα παρέχουν σε πολλές περιπτώσεις οι εθελοντικές οργανώσεις και οι εθελοντές.

Ενότητα 5: Ο εθελοντισμός στην Ελλάδα

Κατάσταση

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες έχει παρατηρηθεί σημαντική αύξηση στον αριθμό των εθελοντικών οργανισμών στην Ελλάδα και στον αριθμό των εθελοντών. Τη περίοδο 1900 – 1980 λειτουργούσαν το 36,3% των εθελοντικών οργανώσεων που καταγράφηκαν το 1996, ενώ τη περίοδο 1994 - 1996 δημιουργήθηκε το 1/4 των οργανώσεων που μέχρι τότε λειτουργούσαν στη χώρα. Αργότερα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 οι εθελοντές πολλαπλασιάστηκαν και έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στην υποστήριξη της οργάνωσης και διεκπεραίωσης των αγώνων, αφού εθελοντές διετέλεσαν σε πολλές καίριες θέσεις συντονισμού. Ωστόσο αυτή η προοπτική του δυναμικού αποτελούμενου από εθελοντές δεν υποστηρίχθηκε ούτε από την κρατική δομή, αλλά ούτε από το κοινό τα επόμενα χρόνια. Είναι δεδομένο ότι η Ελλάδα στη λίστα «World Giving Index 2020⁶» του CAF (Charities Aid Foundation) βρίσκεται στις δέκα χώρες με την λιγότερη προσφορά εθελοντικής δράσης των πολιτών, από ένα σύνολο άνω των 120 χωρών. Αν και οι δράσεις των εθελοντικών οργανώσεων επεκτείνονται και καλύπτουν κάθε τομέα εθελοντικής δράσης, η ενεργή προσφορά εθελοντών δεν είναι αρκετή για να καλύψει τις ανάγκες της χώρας. Οι περισσότεροι εθελοντές στην Ελλάδα ασχολούνται με την φιλανθρωπία και την

⁵ https://www.academia.edu/34683722/Social_Impact_of_Volunteerism

⁶ https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/caf_wgi_10th_edition_report_2712a_web_101019.pdf

κοινωνική πρόνοια, δίνουν έμφαση στην συλλογή και διανομή αγαθών και στη παροχή υπηρεσιών σε πολίτες που τις έχουν ανάγκη, συγκεκριμένα σε άτομα με οικονομικά προβλήματα, αστέγους, άτομα Τρίτης Ηλικίας, εθνικές και κοινωνικές μειονότητες και πληγέντες φυσικών καταστροφών. Οι Έλληνες τείνουν να προσφέρουν άμεση χρηματική και υλική βοήθεια σε ανθρώπους ή ομάδες ανθρώπων που τη χρειάζονται και δεν λειτουργούν ιδιαίτερα μέσω εθελοντικών οργανισμών όπως είναι οι Μ.Κ.Ο. (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις). Σε σημαντικό βαθμό ασχολούνται και με την πολιτιστική ζωή και την προστασία του περιβάλλοντος, αν και σε πολύ μικρότερη κλίμακα σε σχέση με τη παροχή αγαθών και υπηρεσιών.

Σε γενικές γραμμές δεν δίνεται στη χώρα ιδιαίτερη προσοχή στον προγραμματισμό των εθελοντικών δράσεων, στις δομές που τις υποστηρίζουν και στη διαχείριση των εθελοντών. Επιπλέον λείπει από το ευρύτερο κοινό η κουλτούρα του εθελοντισμού και η κατανόηση των λόγων οι οποίοι τον καθιστούν απαραίτητο. Δεν υπάρχει επίσης νομικό πλαίσιο για τον εθελοντισμό και οι εθελοντές καλύπτονται από τη γενικότερη νομοθεσία για την απασχόληση, αλλά σε περιορισμένο βαθμό. Σημαντικό ρόλο στον εθελοντισμό στη χώρα έχουν κυρίως οι κοινωφελείς οργανισμοί και οι φορείς πολιτισμού, οι οποίοι προσπαθούν να ελκύουν το κοινό να συμμετέχει στα προγράμματα τους.

Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί οι άνθρωποι που προσφέρονται ως εθελοντές. Η κατάσταση παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με το 2000 περίπου, όπου εγγεγραμμένοι σε εθελοντικές οργανώσεις ήταν περίπου 200.000 Έλληνες και οι ίδιες οι οργανώσεις έφταναν σε αριθμό τις 2.400, αφού το 2011 οι εθελοντικές οργανώσεις έφτασαν τις 6.700. Το ποσοστό των εγγεγραμμένων εθελοντών όμως την ίδια περίοδο βρισκόταν κάτω του 10% του συνολικού πληθυσμού.

Αιτίες

Η κουλτούρα και το πνεύμα του εθελοντισμού δεν έχει περάσει στην ελληνική κοινωνία ως απαραίτητο μέρος της ζωής για την βελτίωσή της. Όπως αναφέρθηκε, η έλλειψη νομοθετικού πλαισίου στην Ελλάδα και η ασάφεια που αυτό φέρνει στις δομές των εθελοντικών οργανώσεων, αλλά και στη δράση των ίδιων των εθελοντών, περιορίζει τις ευκαιρίες ανάπτυξης του τομέα στη χώρα και της καλύτερης οργάνωσης της ήδη υπάρχουσας δραστηριότητας. Επίσης δεν υπάρχει η πρόνοια ενημέρωσης για τον εθελοντισμό στην εκπαίδευση, η οποία στηρίζεται στην παροχή στείρων γνώσεων και όχι στην σύνθεση ενεργών πολιτών με κριτική σκέψη. Το εκπαιδευτικό

πρόγραμμα στη χώρα δίνει έμφαση στο παραδοσιακό μοντέλο της εκπαίδευσης, χωρίς περιθώρια περαιτέρω αναζήτησης και ανθρωπιστικής παιδείας. Βασικός αρνητικός παράγοντας είναι και η έλλειψη εμπιστοσύνης στις Μ.Κ.Ο. και στα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Συνήθως όσον αφορά τέτοιες οργανώσεις κυριαρχεί η σύγχυση και η καχυποψία, κυρίως λόγω της απουσίας διαφάνειας στις οικονομικές τους συναλλαγές και στα οικονομικά τους γενικότερα. Το γεγονός αυτό τις καθιστά αναξιόπιστες στο βλέμμα τις κοινωνίας, αφού δεν διαθέτουν ούτε το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για να τις υποστηρίξει. Επομένως και το ίδιο το κράτος δεν δίνει έμφαση στην δημιουργία υποδομών για την λειτουργία του εθελοντισμού. Αυτό φαίνεται και από την εγκατάλειψη της εθελοντικής δράσης εκ μέρους του, μετά την σημαντικότετη συνεισφορά των εθελοντών για την προετοιμασία και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Πέρα από την κεντρική πολιτική εξουσία της Ελλάδας παρατηρείται η απουσία ενδιαφέροντος για τον εθελοντισμό και σε τοπικό επίπεδο. Δεν υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ούτε των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων για εθελοντικά προγράμματα. Με το περιορισμένο ενδιαφέρον των επίσημων οργάνων γίνεται πιο δύσκολη ακόμη η ενημέρωση για τις ενεργές ή επερχόμενες εθελοντικές δράσεις και η ευαισθητοποίηση πάνω στην σημασία αυτών των δράσεων.

Στις μέρες μας ως αιτία απουσίας εθελοντικής ζωής, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στον κόσμο, αποτελεί και η οικονομική κρίση και οι όλο και δυσκολότερες συνθήκες διαβίωσης που επικρατούν. Η οικονομική κρίση και ότι αυτή επιφέρει, δηλαδή κοινωνική, πολιτική και ηθική σύγχυση και εργασιακή ανασφάλεια, είναι παράγοντας που περιορίζει τον άνθρωπο σε κάθε τομέα της ζωής του, δεν επιτρέπει την ενασχόληση με άλλα θέματα εκτός του βιοπορισμού και της ατομικής φροντίδας. Επιπλέον παρατηρείται σήμερα επιτάχυνση των ρυθμών της ζωής και χαλάρωση των κοινωνικών θεσμών και της ηθικής, ενώ παρότι ζούμε σε μία εποχή όπου η επικοινωνία επιτρέπει την άμεση επαφή με την άλλη άκρη του κόσμου, τα μέσα που την καθιστούν εφικτή επικεντρώνονται στην διαφήμιση και την αυτοπροβολή, εξαφανίζοντας έτσι το ενδιαφέρον για ανιδιοτελή κοινωνική προσφορά. Η ψυχοσύνθεση του ατόμου είναι τελικά όμως αυτή που τον κινεί προς τον εθελοντισμό (ή οποιαδήποτε άλλη δράση), οπότε ότι ερεθίσματα και αν δέχεται έχει την δυνατότητα να αξιοποιήσει τον χρόνο του όπως αυτό επιθυμεί, δηλαδή να αποφασίσει με δική του βούληση εάν θα ασχοληθεί με τον εθελοντισμό και θα φέρει μια θετική αλλαγή στον κόσμο.

Ενότητα 6: Κύριες διαφορές μεταξύ Ελλάδας και αναπτυγμένων χωρών του εξωτερικού ως προς την αντιμετώπιση του εθελοντισμού

Η πρακτική του εθελοντισμού στην Ελλάδα βρίσκει αντίσταση στην άκαμπτη γραφειοκρατία και την έλλειψη ειδικής νομοθεσίας σχετικά με την περιγραφή της έννοιάς του και της δράσης που περιλαμβάνει. Σε αναπτυγμένες χώρες του εξωτερικού υπάρχει η ανάλογη νομοθεσία, αν και πάλι υπάρχουν ελλείψεις, και παρατηρείται σημαντική δράση των εθελοντικών οργανώσεων, αφού επιτρέπεται η καλύτερη οργάνωση και δραστηριοποίησή τους. Επιπλέον με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι ευκαιρίες για τη συμμετοχή των πολιτών σε εθελοντικές δράσεις, καθώς καλύπτονται και οι ίδιοι από την νομοθεσία ως απασχολούμενοι. Ως εκ τούτου η εθελοντική δραστηριότητα στην Ελλάδα δεν είναι τόσο αναβαθμισμένη, όσο σε άλλες αναπτυγμένες χώρες.

Η Ελλάδα παρουσιάζει επίσης ελλιπή παιδεία στον τομέα του εθελοντισμού, καθώς τόσο η εκπαίδευση, όσο και η αντίληψη της κοινωνίας και της πολιτικής εξουσίας προς τον εθελοντισμό δεν είναι αρκετά ενσωματωμένη στη δομή της. Σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες ο εθελοντισμός εμφανίζεται ως απαραίτητο στοιχείο για την βελτίωση της ζωής των ανθρώπων. Οι πολίτες ευρωπαϊκών και άλλων αναπτυγμένων δυτικών χωρών έχουν ενστερνιστεί σε μεγαλύτερο βαθμό την αξία του εθελοντισμού και συμμετέχουν περισσότερο σε σχέση με τους έλληνες.

Η ενημέρωση επίσης είναι σημαντικός παράγοντας που οδηγεί στην εθελοντική δράση. Ωστόσο η ενημέρωση και η παροχή πληροφοριών πάνω στο θέμα του εθελοντισμού είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη στην Ελλάδα, γεγονός που περιορίζει τις δράσεις και τις δυνατότητες των εθελοντών.

Ενότητα 7: Προτάσεις - Λύσεις

Είναι φανερό λοιπόν ότι για να αναπτυχθεί ο τομέας του εθελοντισμού, να επιτελούν σωστά τη λειτουργία τους οι εθελοντικές οργανώσεις, αλλά κυρίως να ενεργοποιηθούν οι πολίτες ως εθελοντές με συναίσθηση του ρόλου τους, πρέπει να ξεπεραστούν τα εμπόδια που έχουν παρουσιαστεί.

Γενικά χρειάζεται:

- Να δημιουργηθεί ολοκληρωμένο και λεπτομερές νομικό πλαίσιο το οποίο θα καλύπτει όλο το φάσμα του εθελοντισμού
- Να υπάρξει καλύτερη ενημέρωση και αισθητοποίηση της κοινωνίας, μέσω των κυβερνήσεων, των φορέων, της παιδείας και των Μ.Μ.Ε.
- Η υποβοήθηση και προώθηση από επίσημους θεσμούς και φορείς των προσπαθειών των εθελοντών
- Η διαφάνεια στο εσωτερικό των εθελοντικών οργανώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

Το ενδιαφέρον των εθελοντικών οργανώσεων και το επίκεντρο της δραστηριοποίησης των εθελοντών κλίνει προς την φιλανθρωπία και τη παροχή χρηματικής και υλικής βοήθειας και την παροχή υπηρεσιών σε τρίτους οι οποίοι τη χρειάζονται. Επίσης ασχολούνται εκτεταμένα με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Σε μικρότερο βαθμό εμφανίζονται οργανώσεις που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την προώθηση της πολιτιστικής δράσης. Τη δυναμική στο τομέα της εθελοντικής δράσης όσον αφορά την πολιτιστική ανάπτυξη και κινητοποίηση των εθελοντών προς αυτή τη κατεύθυνση κατέχουν τα μουσεία. Ως ο πλέον θεσμοθετημένος πολιτισμικός φορέας, τόσο από νομική άποψη, όσο και στο πνεύμα της κοινωνίας, το μουσείο διαθέτει και αξιοποιεί την δυνατότητα του να ενεργοποιεί τους εθελοντές και να τους μετατρέπει σε μέλη της ζωής και της λειτουργίας του με δημιουργικό τρόπο, όπου οι ίδιοι οι εθελοντές προσφέρουν ουσιαστικά στην πραγματοποίηση των δράσεων του.

Εκτός των μουσείων ωστόσο υπάρχουν πολλοί φορείς οι οποίοι σε διαφορετικά επίπεδα και με διαφορετικούς τρόπους, είτε αποτελούμενοι εξ ολοκλήρου από εθελοντές, είτε αξιοποιώντας τους στις δράσεις τους, φέρνουν τον πολιτισμό στο προσκήνιο και συμβάλλουν στην αναβάθμισή του. Από τους φορείς αυτούς βασική δράση παρουσιάζουν οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και οι εταιρίες κοινωνικής ωφελείας, καθώς και τα πολιτιστικά ιδρύματα τα οποία ασχολούνται πολλές φορές όπως και τα μουσεία με δημιουργικές δραστηριότητες για το κοινό. Εθελοντικές δράσεις διοργανώνουν επίσης τα σχολεία και τα πανεπιστήμια με την εθελοντική συμμετοχή των μαθητών και των φοιτητών. Μεγάλη συμμετοχή εθελοντών υπάρχει επίσης σε δράσεις δήμων και κοινοτήτων, αλλά και σε πολιτιστικούς συλλόγους με ιδιαίτερη καλλιτεχνική παρουσία, χαρακτηριστική είναι άλλωστε η δράση των ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. και άλλων ερασιτεχνικών ομάδων. Τα θέατρα και οι κινηματογράφοι παρουσιάζουν και ευκαιρίες για δημιουργική έκφραση του κοινού, καθώς βοηθούν τις πρωτοβουλίες του, ενώ οι ερασιτεχνικές θεατρικές και κινηματογραφικές ομάδες δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες να αναπτύξουν τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες. Σε περιπτώσεις ακόμα και η ίδια η Εκκλησία βοηθά τις πρωτοβουλίες ατόμων και τοπικών οργανώσεων με σκοπό την αναβάθμιση των κοινωνιών τους.

Επιπλέον οι βιβλιοθήκες, δημόσιες και ιδιωτικές, αλλά και οι αρχειακές υπηρεσίες φέρνουν το κοινό πολλές φορές στους κόλπους τους για να το ευαισθητοποιήσουν ως προς την αξία των

υπηρεσιών τους. Σημαντικός παράγοντας στην πραγματοποίηση των εθελοντικών δράσεων των οργανισμών είναι και η βοήθεια των κυβερνήσεων οι οποίες μέσω των αρμόδιων οργάνων και με ανάλογη δυναμική (υπουργεία, γραμματείες συντονισμού και υποστήριξης, κρατικές επιχορηγήσεις κ.α.) δίνουν ευκαιρίες σε εθελοντικές πρωτοβουλίες.

Η αξία λοιπόν του εθελοντισμού σε φορείς πολιτισμού έχει ως σκοπό την αναβάθμιση της εγχώριας και διεθνής κουλτούρας, αλλά και της ανάπτυξης των ίδιων των φορέων. Οι φορείς μέσω των δράσεων που διοργανώνουν κερδίζουν δημοτικότητα και κύρος, ενώ προσελκύουν και καινούργιους υποστηρικτές και χορηγούς. Επομένως η συμμετοχή εθελοντών σε προγράμματα φορέων ευνοούν τη συνέχεια και τη λειτουργία τους. Ωστόσο ο κατεξοχήν στόχος των πολιτιστικών οργανώσεων είναι να δοθεί στο άτομο η δυνατότητα να γίνει κομμάτι της τέχνης, του αθλητισμού, της παιδείας, και του πολιτισμού γενικότερα. Οι πολίτες έχουν την ευκαιρία της δημιουργικής και καλλιτεχνικής έκφρασης, της ελεύθερης διαμόρφωσης του πνεύματός τους, της ανακάλυψης ή βελτίωσης δεξιοτήτων, της κατανόησης προς το διαφορετικό, της απόκτησης νέων γνώσεων, της κριτικής σκέψης και γενικότερα της πνευματικής ανάπτυξης.

Στη σημερινή εποχή ιδιαίτερα οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής και η αποξένωση μετατρέπει τον εθελοντισμό σε εργαλείο το οποίο έρχεται να συσφίξει τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών και να τους ενεργοποιήσει. Οπότε ο εθελοντισμός αξιοποιείται για να ξεπεραστεί η κοινωνική κρίση που επικρατεί, έχει την δυναμική να εξισορροπήσει τα θέματα που υπάρχουν και επιτρέπει την πρόσβαση του κοινού σε δημιουργικές διαδικασίες και την δημιουργία νέων αξιών.

Σε κάθε τομέα εθελοντικής δράσης οι εθελοντές αναλαμβάνουν δράση για διαφορετικές ανάγκες της ομάδας τους, έτσι και οι εθελοντές στον τομέα του πολιτισμού μέσα στο πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν έρχονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες διοίκησης και συντονισμού των δράσεων και των άλλων εθελοντών, πρακτική-χειρονακτική εργασία, ενημέρωση κ.α. Οι αρμοδιότητες αυτές διανέμονται και βάσει ικανοτήτων, αλλά και σε διάφορα μέλη των ομάδων, έτσι ώστε να συμμετέχουν όλοι στην δράση και να συνεισφέρουν με διαφορετικούς τρόπους.

Ενότητα 1: Εθελοντισμός σε μουσεία

Τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, τα μουσεία είναι από τους παλαιότερους φορείς διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς. Έχουν νομική υπόσταση και θεωρούνται από το κοινό ως

οι κατεξοχήν φορείς διαφύλαξης της ιστορίας και του πολιτισμού, είναι φορείς οι οποίοι προβάλλουν την πολιτιστική κληρονομιά και την αξία της. Τα μουσεία έχουν γίνει ζωντανό κομμάτι της κοινωνίας και απολαμβάνουν ιδιαίτερης εκτίμησης και εμπιστοσύνης από το κοινό. Συνήθως οι πολίτες κάθε χώρας θεωρούν τα μουσεία ως κέντρα του πολιτισμού και ως εθνικά σύμβολα του τόπου τους. Στην Ελλάδα ιδιαίτερα η έννοια του μουσείου φέρει στο νου του κοινού την παραδοσιακή ιδέα του φορέα ως θεσμού παράθεσης και προβολής αντικειμένων ιστορικής αξίας και τη παροχή πληροφοριών για αυτά, εξάλλου το σύνολο των μουσείων έχει σε μεγάλο βαθμό ως έναν από τους στόχους του ακριβώς αυτό. Βέβαια οι πρακτικές τους διαφέρουν και στη λειτουργία τους, αλλά και στις εθελοντικές δράσεις που διοργανώνουν.

Ενότητα 1.1: Εθελοντισμός σε μουσεία της Ελλάδας

Τα μουσεία έχουν σημαντική θέση στην Ελλάδα, και ιδιαίτερα τα ιστορικά και αρχαιολογικά μουσεία, τα τελευταία ξεπερνούν κατά πολύ τα εκατό και αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία μουσείων στη χώρα. Είναι χαρακτηριστικό στην Ελλάδα ότι κατά κανόνα τα μουσεία λειτουργούν ως πάροχοι γνώσεων, με αυστηρά συνήθως διδακτικό χαρακτήρα. Το φαινόμενο αυτό βέβαια εξασθενεί ελαφρά, καθώς εισάγονται νέες μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι και νέες πρακτικές λειτουργίας, οι οποίες περιλαμβάνουν την αλληλεπίδραση και ανταλλαγή ερεθισμάτων μεταξύ κοινού και μουσείου. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού απαιτείται η ενεργή συμμετοχή του κοινού, το οποίο δεν θα έρχεται στο μουσείο ως επισκέπτης, αλλά ως μέλος της μουσειακής εμπειρίας. Αξιοποιείται λοιπόν σε μεγάλο βαθμό η εθελοντική συμμετοχή και δράση των ατόμων σε προγράμματα και δραστηριότητες που διοργανώνει το μουσείο. Οι δράσεις αυτές έχουν συγκεκριμένους στόχους οι οποίοι σχετίζονται συνήθως με την προώθηση του μουσείου και την δημιουργία ενδιαφέροντος του κοινού προς αυτό, αλλά οι ποιοτικοί λόγοι τέτοιων δράσεων είναι η ευαισθητοποίηση του κοινού και η διαμόρφωση ενεργών ανθρώπων και πνεύματος συνεργασίας με το μουσείο. Τα εθελοντικά προγράμματα των μουσείων προσελκύουν ιδιαίτερα το κοινό το οποίο δείχνει πολύ ενδιαφέρον για τις δράσεις τους.

Εν μέσω οικονομικής κρίσης ωστόσο τα μουσεία δυσκολεύονται πολλές φορές να υλοποιήσουν εθελοντικές δράσεις και αξιοποιούν τις παραδοσιακές μουσειακές μεθόδους. Επιπλέον αν και πολλά μουσεία επηρεάζονται από την κρίση και περιορίζουν τις πρακτικές δραστηριότητες λόγω κόστους τείνουν να αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες, τα Μ.Μ.Ε. και το διαδίκτυο.

Χρησιμοποιούν ιστοσελίδες για να επικοινωνούν με το κοινό και εικόνες και σύμβολα, τα οποία επιτρέπουν στο κοινό να ενημερώνεται άμεσα για τις δράσεις τους.

Δραστηριότητες των εθελοντών

Οι εθελοντές στην Ελλάδα στα πλαίσια της προσφοράς τους σε ένα μουσείο μπορούν να απορροφηθούν σε κάθε τομέα και λειτουργία του. Το εύρος των δραστηριοτήτων τους φτάνει από θέσεις διαχείρισης και συντονισμού μέχρι την υποδοχή και το πωλητήριο του μουσείου. Εθελοντές ασχολούνται με ξεναγήσεις στους χώρους και τις εκθέσεις του μουσείου και ιδιαίτερα σε προσωρινές συλλογές, ενώ άλλοι αναλαμβάνουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Επίσης ασχολούνται με τα διαδραστικά μέσα και τις παρουσιάσεις προς το κοινό. Συμμετέχουν στην οργάνωση, τον συντονισμό και την διεξαγωγή εκδηλώσεων και έχουν άποψη και παρουσία σε αυτές όσο και οι «επίσημοι» εργαζόμενοι του μουσείου, αποτελούν δηλαδή ουσιαστικά μέρη της μουσειακής δράσης. Στα ενδότερα του μουσείου, εθελοντές συμπληρώνουν το επιστημονικό προσωπικό των ιδρυμάτων, διεξάγουν έρευνες στο υλικό του μουσείου παράγοντας καινούργια και/ή οργανωμένα γνώση και ακόμη περισσότερο υλικό για μελλοντική έρευνα, παρέχουν βοήθεια μέσω της ψηφιοποίησης του υλικού, απασχολούνται στη καταγραφή και συντήρησή του και στις ανάγκες των βιβλιοθηκών και του αρχείου. Όπως αναφέρθηκε η παρουσία των εθελοντών είναι καίρια, καθώς οι εθελοντές δέχονται σεβασμού από τους λειτουργούς του μουσείου και οι απόψεις τους ακούγονται ισότιμα και υλοποιούνται αν είναι βιώσιμες και ορθές. Τα άτομα που εθελοντικά προσφέρουν σε ένα μουσείο φέρνουν συχνά νέες και πρωτοποριακές ιδέες προς υλοποίηση, άρα γίνονται ουσιαστικά μέλη της ζωής του.

Άλλες ασχολίες των εθελοντών περιλαμβάνουν τη φύλαξη αιθουσών, αλλά κυρίως την υποδοχή των επισκεπτών στην είσοδο και την προετοιμασία τους για την μουσειακή εμπειρία που θα ακολουθήσει και τη γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη του μουσείου. Οι δημόσιες σχέσεις επίσης και η ενημέρωση είναι τομείς με τους οποίους ασχολούνται οι εθελοντές, βοηθούν λοιπόν στη λειτουργία του μουσείου και επιτρέπουν τη συνέχειά του. Εθελοντές επίσης εργάζονται και στο πωλητήριο του μουσείου.

Οι κατανομή των εθελοντών και η οργάνωσή τους έχουν πρωταρχική σημασία για την ορθή και αποτελεσματική αξιοποίησή τους. Λαμβάνονται υπόψη τα προσόντα και οι τομείς ειδίκευσης των εθελοντών, αλλά και οι προηγούμενες εμπειρίες τους σε άλλες εθελοντικές δράσεις. Βάσει αυτών των κριτηρίων οι εθελοντές αναλαμβάνουν θέσεις στα εθελοντικά προγράμματα των

μουσείων στις οποίες θα είναι πιο αποτελεσματικοί. Για παράδειγμα, οι επιστημονικά καταρτισμένοι εθελοντές σε θέματα ιστορικής έρευνας ή στη ψηφιοποίηση θα ασχοληθούν με αυτές τις δράσεις, ενώ ευκαιρίες δίνονται και σε άπειρους εθελοντές να εργασθούν σε τομείς οι οποίοι δεν απαιτούν ιδιαίτερη εμπειρία ή προϋπηρεσία στο χώρο.

Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας ιδρύθηκε το 1964, με πρωτοποριακές ιδέες και ανησυχίες που σχετίζονται με την ανάπτυξη των φυσικών επιστημών και την αντιμετώπιση του ανθρώπου προς το περιβάλλον. Η επιστημονική του δραστηριότητα έχει ως επίκεντρο την προστασία της φύσης και το θέμα των φυσικών πόρων. Επιπλέον παρουσιάζει και διεθνή δράση σε θέματα πολιτισμού και ιστορίας, διαδίδοντας το ελληνικό οικουμενικό πνεύμα.

Η δράση εθελοντών στη λειτουργία του ιδρύματος φαίνεται ότι ήταν και είναι καθοριστική για τη πορεία του. Στην ιστοσελίδα του μουσείου αναφέρεται ότι: «Η λειτουργία του Μουσείου και η αναπαραγωγή του σκοπού και των αξιών του δε θα μπορούσε να επιτευχθεί όλα αυτά τα πενήντα και πλέον χρόνια της λειτουργίας του, χωρίς την πολύτιμη συμμετοχή και συμβολή και την άοκνη προσφορά των εθελοντών του»⁷ κάνοντας με αυτό τον τρόπο φανερή την συνεισφορά και ανάγκη του χώρου για εθελοντές. Χαρακτηριστικό είναι και το γεγονός ότι το 2015 λόγω της ανάγκης για ύπαρξη ενός οργανωμένου σχεδίου αντιμετώπισης της συνεχώς αυξανόμενης προσφοράς εθελοντών, το μουσείο σύστησε τμήμα διαχείρισης εθελοντών το οποίο αναλαμβάνει την αξιολόγηση των υποψήφιων εθελοντών, την ομαλή ενσωμάτωσή τους στη μονάδα και την οργάνωση και καθοδήγησή τους. Η συμβολή των εθελοντών περιλαμβάνει την υποδοχή των επισκεπτών στην είσοδο, στο εκπαιδευτικό και το οπτικοακουστικό τμήμα, στα επιστημονικά εργαστήρια και το τεχνικό τμήμα. Εργάζονται επίσης στο πωλητήριο και ασχολούνται με τη βιβλιοθήκη και τις ανάγκες της. Λειτουργούν επίσης στο χώρο του μουσείου παιδικά εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης χάρη στη συμμετοχή των εθελοντών. Τέλος ασχολούνται με την οργάνωση και διεξαγωγή εκδηλώσεων.

Οι επιστημονικές ειδικότητες των εθελοντών ποικίλουν και προέρχονται από εκπαιδευτικές βαθμίδες όλων των επιπέδων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί διαφόρων βαθμίδων (από προσχολικής αγωγής έως δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), Μουσειολόγοι, Αρχαιολόγοι, Ιστορικοί, Βιολόγοι, Φυσικοί, Χημικοί, Γεωλόγοι, Γεωπόνοι, Οικονομολόγοι, Επικοινωνιολόγοι,

⁷ <https://www.gnhm.gr/volunteers>

Εικαστικοί, Βιβλιοθηκονόμοι, Μηχανικοί, Ηλεκτρολόγοι, Πληροφορικοί, Ηλεκτρονικοί, αλλά και εθελοντές δίχως επιστημονική κατάρτιση ή προηγούμενη εθελοντική εμπειρία.

Το τμήμα διαχείρισης εθελοντών του μουσείου αναλαμβάνει την αξιολόγηση των εθελοντών οι οποίοι επιθυμούν να προσφέρουν στο μουσείο, την οργάνωση της συνέντευξης και αξιολόγησης των προσόντων και των βιογραφικών τους. Μετά την αξιολόγηση και την αποδοχή των εθελοντών, οι εθελοντές ενημερώνονται διεξοδικά για τις δράσεις του μουσείου και για τις αρμοδιότητες του τμήματος στο οποίο θα απασχολούνται και περιγράφονται οι θέσεις που θα αναλάβουν. Στη συνέχεια οι εθελοντές και το μουσείο υπογράφουν συμφωνητικό συνεργασίας και περιγράφονται αναλυτικά οι αρμοδιότητες τους, αλλά και οι υποχρεώσεις και τα προνόμια που λαμβάνουν, π.χ. οι εθελοντές στο Μουσείο Γουλανδρή έχουν έκπτωση στοπωλητήριο, συμμετοχή σε εκδηλώσεις διαφόρων φύσεων και τη δυνατότητα ετήσιας αξιολόγησης του μουσείου μέσω ερωτηματολογίων. Επίσης στους εθελοντές, το μουσείο παραδίδει βεβαίωση εργασίας και συστατικές επιστολές για μελλοντική φοιτητική, επαγγελματική και οποιαδήποτε άλλη χρήση και οι εθελοντές αποκτούν ευκαιρίες απορρόφησης στο μόνιμο προσωπικό του μουσείου.

Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

Το μουσείο αποτελεί μέρος του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Διάσωσης Σχολικού Υλικού (Ε.Κ.Ε.ΔΙ.Σ.Υ.) το οποίο λειτουργεί με σκοπό την «προαγωγή των αξιών της ελληνικής παιδείας, της ελληνικής εκπαίδευσης και του ελληνικού πολιτισμού μέσω δραστηριοτήτων που αφορούν την παιδεία, την εκπαίδευση, τα γράμματα, τον πολιτισμό»⁸. Οι εκθέσεις του μουσείου περιλαμβάνουν υλικό του Κέντρου και μέρος των αρχείων του.

Οι εθελοντές συμβάλλουν άμεσα στη λειτουργία του μουσείου και του κέντρου, αφού οι τομείς δράσεις τους καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών και το μουσείο επιζητά τη βοήθεια των εθελοντών για την υλοποίηση των δράσεων του. Εθελοντές ασχολούνται με εκπαιδευτικά προγράμματα, ξεναγήσεις, εκδηλώσεις, γραμματειακή υποστήριξη και υποδοχή επισκεπτών, όπου έρχονται σε άμεση επαφή με το κοινό, αλλά και με την επικοινωνία και τη σύναψη και ανάπτυξη των δημόσιων σχέσεων. Βοηθούν στην τεχνική υποστήριξη, ενώ άλλοι φέρνουν εις πέρας τη συντήρηση, την καταγραφή και τη ψηφιοποίηση του υλικού. Γενικότερα όμως οι

⁸ <https://www.ekedisy.gr/gine-ethelontis>

εθελοντές μπορούν να συμμετάσχουν σε οποιαδήποτε δράση του μουσείου και να συνεισφέρουν σε οτιδήποτε είναι αναγκαίο.

Τονίζεται η αλληλεπίδραση ερεθισμάτων μεταξύ των εθελοντών και του μουσείου. Το μουσείο θα έχει την ευκαιρία συνεργασίας με άτομα τα οποία θα προσφέρουν νέες ιδέες και οράματα για τη λειτουργία του, ενώ οι εθελοντές προσφέρουν ανιδιοτελώς σε τομείς ενδιαφέροντός τους και αποκτούν μουσειακή και επαγγελματική ή άλλου είδους, εμπειρία. Επιπλέον τα προνόμια των εθελοντών περιλαμβάνουν την παροχή βεβαιώσεων συμμετοχής στην εθελοντική δράση ή στο πρόγραμμα στο οποίο πήραν μέρος, κάρτες εθελοντών και μειωμένες τιμές σε σεμινάρια του κέντρου και του μουσείου και στα πωλητήρια.

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο

Ένα διαφορετικό μουσείο είναι το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο το οποίο παρουσιάζεται ως ένας χώρος του οποίου η ουσία είναι η επικοινωνία με γονείς και παιδιά με σκοπό την αμοιβαία κατανόηση και τη βέλτιστη για το παιδί μέθοδο παιδείας και μάθησης. Ασχολείται με την ατομική ταυτότητα του παιδιού και τις προσωπικές του ανάγκες, φέρνει στο παιδί νέες εμπειρίες και προωθεί τη δημιουργική του φύση και την ελεύθερη έκφραση. Επιπλέον υποστηρίζει εκπαιδευτικούς και θεωρίες ενεργούς μάθησης.

Ήδη από την ίδρυσή του, το 1987, το μουσείο έχει κατανοήσει την ανάγκη προσφοράς των εθελοντών και δέχεται από τότε ανθρώπους με προθυμία. Οι εθελοντές μέσω της δράσης τους βελτιώνουν την μουσειακή εμπειρία φέρνοντας ιδέες, επαγγελματική κατάρτιση και ειδικευμένες γνώσεις και δημιουργικό ενθουσιασμό. Και σε αυτή τη περίπτωση μουσείου, οι εθελοντές απασχολούνται σε όλους σχεδόν τους τομείς του μουσείου. Ως εθελοντές στο μουσείο γίνονται δεκτοί άνθρωποι όλων των ηλικιών και κοινωνικών ομάδων, ενώ οι δραστηριότητές τους καθορίζονται και από τις ειδικότητές τους και τις επιθυμίες τους, ωστόσο καθοριστικό ρόλο για τη διαχείριση τους έχουν οι ανάγκες του μουσείου, οπότε οι εθελοντές οργανώνονται έτσι ώστε να μην υπερφορτώνεται ένας τομέας του μουσείου με προσωπικό και να υποβαθμίζεται ένας άλλος.

Οι δράσεις των εθελοντών στο Ελληνικό Παιδικό Μουσείο περιλαμβάνουν δραστηριοποίηση στον εκθεσιακό χώρο και τις συλλογές (αν και δεν διευκρινίζεται περαιτέρω), σε εκπαιδευτικά προγράμματα και στην έρευνα και τη τεκμηρίωση. Εθελοντές έχουν άμεση επικοινωνία και

επαφή με το κοινό και στο πωλητήριο, στη γραμματεία και την υποδοχή. Απασχολούνται επίσης στη τεχνική υποστήριξη, την έρευνα ανάπτυξης και την επικοινωνία.

Οι εθελοντές οι οποίοι συμπληρώνουν 250 ώρες εθελοντικής δράσης δικαιούνται χορήγηση βεβαίωσης, έχουν εκπτώσεις σε σεμινάρια του μουσείου και διοργανώνονται εκδηλώσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία απευθύνονται μόνο στους εθελοντές.

Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου

Σκοπός του μουσείου «είναι ενημέρωση του κοινού για τα επιτεύγματα της παγκόσμιας αυτοκινητοβιομηχανίας και η εκπαίδευση των νέων στην οδική ασφάλεια και συμπεριφορά»⁹. Από τους εθελοντές ζητείται το ενδιαφέρον τους για τα αυτοκίνητα και τον μηχανοκίνητο αθλητισμό και η επιθυμία για προσφορά.

Οι δραστηριότητές τους αφορούν την υποδοχή των επισκεπτών και τη φύλαξη αιθουσών, τη γραμματειακή υποστήριξη, το πωλητήριο και τις εκθέσεις και τις εκδηλώσεις, αλλά και τα διαδραστικά παιχνίδια. Επίσης ασχολούνται με τις ξεναγήσεις και τη προβολή ταινιών. Οι εθελοντές προωθούν και την επιστημονική έρευνα και δουλεύουν με το αρχαιακό υλικό.

Το εθελοντικό πρόγραμμα του μουσείου είναι αρκετά ευέλικτο, αφού επιτρέπει την ενασχόληση και καθημερινές, αλλά και σαββατοκύριακα και ο ελάχιστος χρόνος προσφοράς είναι δύο ώρες την εβδομάδα το λιγότερο. Οι εθελοντές επίσης δικαιούνται δωρεάν επισκέψεις, εκπτώσεις στο πωλητήριο κ.α.

Ενότητα 1.2: Εθελοντισμός σε μουσεία άλλων χωρών

Ο εθελοντισμός στον υπόλοιπο δυτικό κόσμο και γενικότερα σε άλλες χώρες οι οποίες είναι αναπτυγμένες στο τομέα της μουσειακής εμπειρίας αντιμετωπίζουν πιο οργανωμένα το θέμα του εθελοντισμού. Οι αναπτυγμένες, αλλά και πολλές αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου διαθέτουν νομικό πλαίσιο το οποίο καλύπτει αρκετά λεπτομερώς την εθελοντική δράση οποιουδήποτε είδους. Επομένως οι εθελοντές έχουν πιο πολλά προνόμια και ευκαιρίες από ότι σε χώρες οι οποίες δεν έχουν ανάλογους νόμους. Επιπλέον τα μουσεία των αναπτυγμένων χωρών αντιμετωπίζουν πιο οργανωμένα τους εθελοντές και διαθέτουν γενικά πιο αναλυτικά προγράμματα απασχόλησής τους.

⁹ <http://www.hellenicmotormuseum.gr/el/about-us/work-with-us/volunteering>

Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο

Οι ευκαιρίες που προσφέρει το μουσείο σε εθελοντές ποικίλουν, ενώ το μουσείο διαθέτει λεπτομερή περιγραφή για τη διαχείριση των εθελοντών. Στην ιστοσελίδα του Βρετανικού Μουσείου αναφέρονται τα γενικά προνόμια και οι υποχρεώσεις των εθελοντών και οι σχέσεις, επίσημες και άτυπες, μεταξύ του μουσείου και των εθελοντών. Το μουσείο δίνει ιδιαίτερη σημασία στη βοήθεια που προσφέρουν οι εθελοντές και εκτιμά τις υπηρεσίες τους. Επίσης ενημερώνει τακτικά την ιστοσελίδα του για τις τρέχουσες ανάγκες σε εθελοντικό προσωπικό σε συγκεκριμένες θέσεις. Η πολιτική του μουσείου ορίζει την δράση των εθελοντών ως μη κερδοσκοπική. Το μουσείο και οι εθελοντές δεν έχουν νομικές ή οικονομικές υποχρεώσεις μεταξύ τους, δεν υπογράφονται νομικά συμβόλαια εργασίας και διευκρινίζεται ότι η συνεργασία τους μπορεί να τερματιστεί οποιαδήποτε στιγμή, είτε από τη μία πλευρά (μουσείο), είτε από την άλλη (εθελοντές), χωρίς δεσμεύσεις.

Για την συμμετοχή τους οι εθελοντές πρέπει πρώτα να αποστείλουν τις αιτήσεις συμμετοχής τους και αφού αξιολογηθούν καλούνται σε προσωπική συνέντευξη και κρίνεται η καταλληλότητά τους και αν ικανοποιούν τα κριτήρια και διαθέτουν τα προσόντα για τις θέσεις τις οποίες καλούνται να αναλάβουν. Μετά την ένταξη των εθελοντών ακολουθεί εκπαίδευση και ενημέρωσή τους, μαθαίνουν τους ρόλους τους και τις ανάγκες των θέσεων στις οποίες θα ενταχθούν και τη χρονική περίοδο την οποία θα βρίσκονται σε αυτή. Επίσης το μουσείο διευκρινίζει ότι δεν θα διαθέσει χρήματα για τη κάλυψη αναγκών των εθελοντών. Αναφέρεται ότι, το μουσείο επιθυμεί τη δημιουργία συνεργατικής διάθεσης μεταξύ φορέα και εθελοντή και διαβεβαιώνει ότι θα διασφαλίσει την καλύτερη εθελοντική εμπειρία για τους συμμετέχοντες, η οποία θα είναι ουσιαστική και θα συνεισφέρει πραγματικά τόσο στη λειτουργία του μουσείου, όσο και στην προσωπική εξέλιξη του εθελοντή. Ο κάθε εθελοντής του μουσείου έχει έναν εργαζόμενο του μουσείου από το τμήμα στο οποίο συμμετέχει ως υπεύθυνο κατά τη διάρκεια της εθελοντικής του δράσης. Τουλάχιστον πριν την αποχώρηση της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωζώνη επιτρεπόταν και σε άτομα άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να πάρουν μέρος ως εθελοντές στα προγράμματα του μουσείου, αλλά και σε άτομα άλλων χωρών εφόσον διαθέτουν κάρτα VISA. Επίσης επιτρέπεται η συμμετοχή σε ανηλίκους κάτω των δεκαοχτώ ετών στα πλαίσια οργανωμένων προγραμμάτων που αποσκοπούν στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας. Η δράση των εθελοντών συμπεριλαμβάνει τις ξεναγήσεις του κοινού και την δραστηριοποίησή τους σε εκδηλώσεις και σε θέματα που αφορούν τις παρασκηνιακές δράσεις

του μουσείου, ενώ τονίζεται ότι η απασχόληση εθελοντών στους χώρους του μουσείου δεν υποβαθμίζει την εργασία και την αξία των μόνιμων υπαλλήλων του.

Στη διάθεση των εθελοντών επίσης βρίσκεται το γραφείο διαχείρισης εθελοντών για την διευκρίνιση τυχόν αποριών και την υποστήριξη τους όπου αυτή χρειάζεται. Τέλος το μουσείο διασφαλίζει και ως ένα βαθμό την υγειονομική και νομική ασφάλεια των εθελοντών.

The Design Museum, Λονδίνο

Το μουσείο διαχωρίζει δύο γενικές κατηγορίες εθελοντών στη λειτουργία τους: εθελοντές σε τρέχοντες ρόλους (on-going roles) και εθελοντές σε θέσεις προκαθορισμένου χρόνου απασχόλησης (fixed-term placements).

Η πρώτη κατηγορία εθελοντών ασχολείται με δραστηριότητες στις οποίες οι εθελοντές έρχονται σε άμεση επαφή με τους επισκέπτες του μουσείου. Για τη συμμετοχή σε αυτό το πρόγραμμα είναι απαραίτητη η γνώση αγγλικών, καθώς οι εθελοντές θα αναλαμβάνουν την εξυπηρέτηση και υποδοχή του κοινού, και η διάθεση για επικοινωνία με τους επισκέπτες. Επίσης οι εθελοντές του προγράμματος πρέπει να είναι διαθέσιμοι για καθημερινή απασχόληση.

Οι εθελοντές της δεύτερης κατηγορίας πρέπει να απασχολούνται μόνο σαββατοκύριακο. Οι εθελοντές πρέπει να υποστηρίζουν το προσωπικό του μουσείου στη δημοσίευση υλικού, στη συντήρησή του, στις εκθέσεις, στην επικοινωνία με το κοινό και τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι απασχολούμενοι σε αυτές τις δράσεις εθελοντές έχουν εξειδικευμένες γνώσεις οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή τους. Επίσης μαθητές και φοιτητές γίνονται και αυτοί δεκτοί ως εθελοντές.

Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης Νέας Υόρκης (The MET)

Η σημασία που δίνει το μουσείο στη δράση των εθελοντών γίνεται ξεκάθαρα φανερή από την περιγραφή των εθελοντικών τους προγραμμάτων και των αριθμό των ίδιων των εθελοντών ο οποίος ξεπερνάει σήμερα τους 1.400. Τα εθελοντικά προγράμματα του MET ξεκίνησαν το 1962 και η δράση των εθελοντών εξαπλώνεται σε κάθε τομέα του μουσείου εκτός του διοικητικού, ενώ σε πολλές περιπτώσεις δεν απαιτείται προηγούμενη εμπειρία στους τομείς απασχόλησης των εθελοντών, αλλά ούτε γνώσεις ή ειδίκευση πάνω σε αυτούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν απασχολούνται εθελοντές με ειδικότητες. Η έλλειψη εμπειρίας και γνώσεων ωστόσο δεν αποτελεί μειονέκτημα, αφού οι υποψήφιοι, εφόσον γίνουν δεκτοί σε κάποιο από τα εθελοντικά

προγράμματα του μουσείου, παρακολουθούν υποχρεωτικά εκπαιδευτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν τον τομέα στον οποίο θα απασχοληθούν. Τα σεμινάρια αυτά διαρκούν το λιγότερο ένα χρόνο και περιλαμβάνουν εξειδικευμένα μαθήματα ιστορίας της τέχνης και άλλα σχετικά με τον τομέα τους.

Το μουσείο εκπαιδεύει εθελοντές για τα τρέχοντα προγράμματα του και ανάλογα τον τομέα απασχόλησης υπάρχουν πιο ελαστικά ή πιο άκαμπτα ωράρια. Υπάρχουν δηλαδή εθελοντές οι οποίοι προσφέρουν καθημερινή υπηρεσία και άλλοι οι οποίοι είναι απαραίτητοι ελάχιστες φορές το χρόνο σε σχέση με τους πρώτους. Οι εθελοντές έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν στην αίτηση τους τον αριθμό των ωρών που επιθυμούν να διαθέσουν. Μετά την αξιολόγηση των αιτήσεων ακολουθεί προσωπική συνέντευξη από εργαζόμενο του τμήματος του μουσείου για το οποίο έχει δηλώσει ενδιαφέρον ο υποψήφιος εθελοντής. Βέβαια το μουσείο δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει τον συνολικό αριθμό των ατόμων που προσφέρονται. Επιπλέον δεν γίνονται δεκτοί ως εθελοντές μαθητές ή φοιτητές, στους οποίους ωστόσο παρέχονται υποτροφίες.

Γενικά οι δράσεις των εθελοντών περιλαμβάνουν ξεναγήσεις, μάλιστα για τις ξεναγήσεις απαιτείται η γνώση των αγγλικών και τουλάχιστον μίας ακόμα γλώσσας (Αραβικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ιαπωνικά, Κορεάτικα, Κινέζικα, Πορτογαλικά, Ρώσικα, Ισπανικά), επιστημονική έρευνα, συντήρηση εκθεμάτων, γραμματειακή υποστήριξη, υποστήριξη στις βιβλιοθήκες, την συμμετοχή και βοήθεια στη διοργάνωση εκδηλώσεων, αλλά ακόμα και χειρωνακτική δουλειά, αφού εθελοντές ασχολούνται, παραδείγματος χάριν, με την φροντίδα των κήπων των μοναστηριών του MET.

Τα τρέχοντα προγράμματα του μουσείου αφορούν θέσεις σχετικές με τα εκπαιδευτικά προγράμματα, βοηθώντας στην οργάνωση και το συντονισμό τους. Επίσης υπάρχουν θέσεις για εθελοντές που σχετίζονται με την υποδοχή των ΑμΕΑ και την οργάνωση των εκδηλώσεων που αφορούν αυτή τη κοινωνική ομάδα συγκεκριμένα. Ζητούνται άτομα για υποδοχή των επισκεπτών γενικότερα, την προετοιμασία των εκθέσεων και των επισκέψεων και τη παροχή βοήθειας στους εργαζόμενους του μουσείου και την επικοινωνία με το κοινό. Ο τομέας των βιβλιοθηκών του μουσείου επιζητά άτομα με εμπείρια στο χώρο τα οποία θα ασχολούνται με τις ανάγκες τους. Η ζήτηση του μουσείου επεκτείνεται και σε εθελοντές οι οποίοι θα ασχολούνται με ξεναγήσεις, αλλά και τη διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Οι εθελοντικές δράσεις στον τομέα του πολιτισμού επεκτείνονται σε πληθώρα φορέων οι οποίοι - όπως έχει αναφερθεί - έχουν ως μέρος της λειτουργίας τους την προώθηση του πολιτισμού, είτε εξ ολοκλήρου, είτε εν μέρει. Τα μουσεία καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος της συνολικής δραστηριότητας των εθελοντικών δραστηριοτήτων, ωστόσο πολλοί άλλοι πολιτιστικοί φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί, έρχονται να συνεισφέρουν σε αυτό το τομέα και παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξή του. Κοινωφελείς οργανισμοί και τοπικοί φορείς, καθώς και άλλα σχήματα συμβάλλουν στην οργάνωση εθελοντικών δράσεων και εκδηλώσεων και προσφέρουν οικονομική ενίσχυση σε πρωτοβουλίες ομάδων για την υλοποίηση των οραμάτων τους.

Ενότητα 1: Εκπαιδευτικά ιδρύματα

Σε γενικές γραμμές οι εθελοντικές δράσεις στον τομέα του πολιτισμού σε πανεπιστήμια, σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα επιφέρουν θετικά αποτελέσματα στους συμμετέχοντες. Μαθητές και φοιτητές παίρνουν μέρος σε δράσεις οι οποίες προωθούν το πολιτιστικό πνεύμα και την ανάπτυξη της κοινωνικής αλληλεγγύης. Οι εθελοντές των ιδρυμάτων αυτών μαθαίνουν να λειτουργούν στα πλαίσια μιας ομάδας με άτομα των ίδιων ηλικιών κυρίως, μαθαίνουν να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τα προσόντα τους, και ακόμα περισσότερο τις γνώσεις τις οποίες αποκτούν κατά τη φοίτησή τους. Στα πλαίσια των ομάδων επίσης οι εθελοντές ακονίζουν τις επικοινωνιακές τους σχέσεις. Ο εθελοντισμός προσφέρει στις συγκεκριμένες ομάδες (μαθητές και φοιτητές) τη δυνατότητα δημιουργίας και ανάπτυξης ικανοτήτων οι οποίες θα συμβάλλουν στη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία και καριέρα. Αποκτούν λοιπόν σημαντικά στοιχεία για να προσθέσουν στο βιογραφικό τους και έρχονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε καίριες θέσεις στην ομάδα τους. Επιπλέον δημιουργούν νέες συνδέσεις και διευρύνουν τον κοινωνικό τους κύκλο, γνωρίζοντας νέα άτομα με ίδια ή διαφορετικά ενδιαφέροντα.

Στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ασχολούνται με την εθελοντική δράση οι μαθητές, οι φοιτητές και οι εκπαιδευτικοί, αλλά και το ευρύ κοινό. Λειτουργούν εκπαιδευτικά προγράμματα, ειδικών γνώσεων, και προγράμματα με σκοπό την προώθηση του εθελοντικού πνεύματος. Επίσης διοργανώνονται δράσεις οι οποίες θίγουν κοινωνικά θέματα και λαμβάνονται πρωτοβουλίες υποστήριξης των δράσεων άλλων εθελοντικών οργανώσεων.

Ενότητα 1.1: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα

Τα σχολεία, τα πανεπιστήμια και γενικότερα η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα, παρουσιάζουν σημαντική κίνηση σε εθελοντικές δράσεις γενικότερα, αλλά και σε πολιτιστικές εθελοντικές δράσεις ειδικότερα. Ωστόσο στα ελληνικά σχολεία η εκπαίδευση πάνω στον εθελοντισμό είναι περιορισμένη και σχεδόν ανύπαρκτη στα σχολικά εγχειρίδια και το εκπαιδευτικό σύστημα του κράτους. Το διδακτικό πρόγραμμα της Ελλάδας περιορίζεται στο μοντέλο της στείρας παροχής γνώσεων και δεν θίγει ουσιώδεις κοινωνικούς προβληματισμούς και θέματα. Το διδακτικό υλικό βέβαια στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναφέρεται σε έννοιες, όπως είναι η κοινωνική προσφορά και η αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων στο πλαίσιο του ενεργού πολίτη. Μαθητές και φοιτητές, σχολεία και σχολές, βέβαια οργανώνουν σε μεγάλο βαθμό εθελοντικές δράσεις οι οποίες καλύπτουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και έχουν ιδιαίτερη παρουσία στο τομέα της πολιτιστικής ζωής. Χαρακτηριστικό είναι ότι στις περισσότερες σχολές στη χώρα λειτουργούν θεατρικές και αθλητικές κυρίως ομάδες φοιτητών.

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η προσφορά του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών έγκειται στη γενικότερη εθελοντική δράση σε κάθε τομέα, αλλά και στο πολιτισμό. Οι εθελοντές των δράσεων προέρχονται από την ακαδημαϊκή κοινότητα του πανεπιστημίου. Για την οργάνωση και διεξαγωγή των δράσεων της ομάδας, καθώς και για τη διαχείριση και το συντονισμό των εθελοντών υπάρχει αρμόδια επιτροπή η οποία έχει την εποπτεία αυτών των θεμάτων. Το πανεπιστήμιο περιγράφει αναλυτικά τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στις εθελοντικές δράσεις.

Σημαντική είναι η ενασχόληση εθελοντών με πολιτιστικά και καλλιτεχνικά δρώμενα. Λειτουργούν εργαστήρια και ομάδες τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εκφραστούν και να αναπτύξουν τις καλλιτεχνικές ανησυχίες τους, καθώς και να κοινωνικοποιηθούν. Περισσότερα από 150 άτομα κάθε χρόνο γίνονται μέλη κάποιας ομάδας. Οι ομάδες είναι οι εξής:

- Εργαστήριο εικαστικών
- Θεατρικές ομάδες
- Μουσικό εργαστήριο
- Χορευτικές ομάδες

- Ομάδα φωτογραφίας

Οι ομάδες και τα εργαστήρια κάθε χρόνο επιδεικνύουν σημαντική δράση. Πολλές από τις ομάδες αυτές δημιουργήθηκαν και λειτουργούν από φοιτητές, ενώ άλλες συστάθηκαν από το ίδιο το πανεπιστήμιο. Δράσεις των ομάδων έχουν βραβευτεί και αποτελούν σημαντικά παραδείγματα δράσεων στον τομέα του πολιτισμού.

Επίσης η συμμετοχή των φοιτητών και γενικότερα της ακαδημαϊκής κοινότητας φαίνεται στην ενεργώ εθελοντική συμμετοχή σε αθλητικά προγράμματα του πανεπιστημίου και σε αγώνες.

Πανεπιστήμιο Πατρών

Ο εθελοντισμός στο Πανεπιστήμιο Πατρών καλύπτει την προστασία του περιβάλλοντος στα πλαίσια του «Πράσινου Πανεπιστημίου» και σε μεγάλη κλίμακα την διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών ομάδων και δραστηριοτήτων. Είναι δεδομένο ότι στο πανεπιστήμιο λειτουργούν δεκαπέντε ομάδες φοιτητών οι οποίες ασχολούνται με τον πολιτισμό. Συγκεκριμένα υπάρχουν ομάδες που καταπιάνονται με τις θεατρικές εκδηλώσεις, τα μουσεία και γενικότερα πολλών ειδών πολιτιστικές δράσεις. Στα πλαίσια των ομάδων λειτουργούν ραδιοφωνικός σταθμός, χορωδίες και χορευτικές ομάδες.

Άλλες ομάδες επίσης ασχολούνται με τον αθλητισμό, ενώ το γυμναστήριο του πανεπιστημίου διαθέτει το δικό του εθελοντικό πρόγραμμα για την οργάνωση δραστηριοτήτων και τη συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο λειτουργούν ομάδες οι οποίες ασχολούνται κυρίως με την τέχνη του θεάτρου, αφού υπάρχουν κάποιες θεατρικές ομάδες, και με τον αθλητισμό. Λειτουργούν επίσης ομάδες κινηματογράφου και ανά διαστήματα χορευτικά.

Σημαντική είναι ωστόσο η παρουσία και η δράση της Ομάδας Μουσειολογίας η οποία κάθε χρόνο δραστηριοποιείται με διάφορες δράσεις μουσειακού και όχι μόνο ενδιαφέροντος. Βασικός σκοπός της ομάδας φαίνεται να είναι η σύνθεση κλίματος συνεργασίας μεταξύ του πανεπιστημίου και των μουσείων της Κέρκυρας, όπου βρίσκεται και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Επίσης η Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη απευθύνεται συχνά και επιζητά από τους φοιτητές να προσφέρουν στη λειτουργία της και τη διεξαγωγή δράσεων μέσω της εθελοντικής δράσης, ενώ

με το πέρας της εθελοντικής συμμετοχής τους, η βιβλιοθήκη χορηγεί βεβαίωση συμμετοχής στους φοιτητές.

Σχολή Ι.Μ. Παπαγιωτοπούλου

Το ιδιωτικό αυτό εκπαιδευτήριο έχει συμπληρώσει 125 χρόνια λειτουργίας και κάθε χρόνο προσφέρει δυναμικά μέσω εθελοντικών δράσεων. Το σχολείο κινητοποιείται στο χώρο της φιλανθρωπίας κυρίως, αφού μαθητές και γονείς δείχνουν σημαντική τάση και συμμετέχουν στην συλλογή αγαθών πρώτης ανάγκης, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών διαφόρων ευπαθών ομάδων.

Στον τομέα του πολιτισμού το σχολείο έρχεται να βοηθήσει στον εμπλουτισμό παιδικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, αλλά και σε ελληνικά ιδρύματα του εξωτερικού. Συγκεκριμένα οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την ίδρυση και τον εμπλουτισμό βιβλιοθηκών σε σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Σχολική εβδομάδα εθελοντισμού – Νοιάζομαι και Δρω

Η «Σχολική εβδομάδα εθελοντισμού» λειτουργεί στα πλαίσια του προγράμματος «Νοιάζομαι και Δρω» το οποίο έχει ως στόχο την αειφόρο ανάπτυξη και την δημιουργία μιας κοινωνίας αλληλέγγυων πολιτών και ξεκίνησε να υλοποιείται από το 2014. Η «Σχολική εβδομάδα εθελοντισμού» πραγματοποιείται ετησίως με τη συμμετοχή σχολείων της ελληνικής επικράτειας και φέρνει την έννοια και την πρακτική του εθελοντισμού στις δομές των ελληνικών σχολείων από τα οποία απουσιάζει. Το πρόγραμμα προσελκύει το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού ιδρυμάτων, ενώ το 2018 περισσότεροι από 3.700 φορείς και 128.000 εθελοντές συμμετείχαν σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια των δράσεων τα σχολεία έχουν την δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν σε τομείς οι οποίοι αφορούν το περιβάλλον και την φιλοξωία, αλλά και την κοινωνία και των πολιτισμό. Οι εθελοντικές δράσεις περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη δενδροφύτευση και τον καθαρισμό του περιβάλλοντος από σκουπίδια, την προστασία και φροντίδα των αδέσποτων, τις επισκέψεις σε κέντρα όπου φιλοξενούνται ευπαθείς ομάδες και την αλληλεπίδραση με αυτές και την ενημέρωση πάνω σε αυτά τα θέματα. Η πολιτιστική πλευρά των δράσεων αφορά την προώθηση της τοπικής και εθνικής κουλτούρας, του πολιτισμού και των παραδόσεων, οργανώνονται ομάδες δημιουργικής απασχόλησης και έκφρασης και αθλητικές λέσχες για άτομα

όλων των ηλικιών. Επιπρόσθετα υλοποιείται και η ιδέα της κινητής ανταλλακτικής παιδικής βιβλιοθήκης.

Ενότητα 1.2: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στο Ηνωμένο Βασίλειο

Τα πανεπιστήμια και κολλέγια του Ηνωμένου Βασιλείου διαθέτουν αναλυτικά προγράμματα και περιγραφή για τις εθελοντικές δράσεις που διοργανώνουν. Δίνουν επίσης την ευκαιρία στους φοιτητές να επιλέξουν από πλήθος δράσεων οι οποίες περιλαμβάνουν τη φιλανθρωπία, τη κοινωνική προσφορά, τη περιβαλλοντική προστασία, τον αθλητισμό, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Ταυτόχρονα τα σχολεία της χώρας δέχονται εθελοντές για εκπαιδευτικές δράσεις και προγράμματα.

Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ (The University of Manchester)

Το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ φέρνει στο προσκήνιο πληθώρα εθελοντικών δράσεων προς συμμετοχή των φοιτητών. Οι εθελοντικές δράσεις αφορούν προγράμματα κοινωνικής προσφοράς, εκπαίδευσης σε σχολεία της χώρας, αλλά και σε χώρες του εξωτερικού οι οποίες έχουν ανάγκη, και συλλογής χρηματικών ποσών για φιλανθρωπικούς οργανισμούς. Επίσης διοργανώνονται πολιτιστικές δράσεις οι οποίες επικεντρώνονται στη μουσειακή εμπειρία, μέσω των ξεναγήσεων σε μουσεία, και αθλητικές δράσεις, με ομάδες του πανεπιστημίου. Φοιτητές συμμετέχουν σε περιβαλλοντικές δράσεις και παίρνουν μέρος σε ομάδες συντονισμού των εθελοντών φοιτητών.

St James C. of E. Primary School

Οι εθελοντές προέρχονται από πολλές ομάδες και συγκεκριμένα μπορεί να είναι άτομα από κυβερνητικά σώματα, γονείς των μαθητών, πρώην μαθητές, φοιτητές, κάτοικοι της περιοχής και φίλοι του σχολείου. Η ποικιλότητα των εθελοντών φέρνει νέες δυνατότητες και ειδίκευση στο σχολείο. Οι εθελοντές ασχολούνται με την εκπαίδευση και τη βοήθεια των παιδιών, συνοδεύουν τους μαθητές σε δραστηριότητες και επισκέψεις και αναλαμβάνουν να μοιράζονται τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους μαζί τους.

Ενότητα 1.3: Εθελοντισμός σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στις Η.Π.Α.

Το εκπαιδευτικό σύστημα στις Η.Π.Α. δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον εθελοντισμό ως προσόν για την εισαγωγή των μαθητών στην ανώτατη εκπαίδευση και την μελλοντική επαγγελματική αποκατάσταση των νέων. Ο εθελοντισμός λειτουργεί θετικά σε χώρες του δυτικού κόσμου, αλλά στο χώρο των Η.Π.Α. η εθελοντική δράση είναι υποχρεωτική προϋπόθεση για την εισαγωγή στα πανεπιστήμια και τα κολλέγια της χώρας και στην κατάληψη θέσεων εργασίας. Επιπλέον βασική σημασία για τις μαθητικές και φοιτητικές κοινότητες έχει η εθελοντική προσφορά στις κοινωνίες τους. Τα σχολεία και τα πανεπιστήμια διοργανώνουν προγράμματα και δράσεις με σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών των τοπικών και ευρύτερων κοινοτήτων, ενώ συμβάλλουν και σε περιβαλλοντικές δράσεις.

Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ

Το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ προσφέρει εθελοντική απασχόληση σε πολλούς τομείς δράσεων. Λειτουργούν ομάδες καλλιτεχνικής απασχόλησης (καλές τέχνες, κινηματογράφος, θέατρο, βιβλία) και ομάδες κοινωνικής προσφοράς και φιλανθρωπίας. Επιπλέον λειτουργούν λέσχες και εργαστήρια επιστημονικής έρευνας και μελέτης, μουσειακών δραστηριοτήτων, καθώς και προγράμματα περιβαλλοντικής προστασίας και ενδιαφέροντος. Σημαντική είναι και η δραστηριοποίηση στο χώρο της υγείας, αφού υπάρχουν πολλές θέσεις για εθελοντές φοιτητές σε υπηρεσίες υγείας, αλλά και σε εθελοντικούς οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με την κοινωνική πρόνοια.

Εθελοντισμός σε σχολεία

Ο εθελοντισμός σε σχολεία στις Η.Π.Α. αφορά εθελοντές οι οποίοι ενδιαφέρονται να αποκτήσουν εμπειρία στην διδασκαλία και το χώρο της εκπαίδευσης. Οργανώνονται προγράμματα για τους μαθητές με σκοπό την απόκτηση εμπειριών και προσόντων, τα οποία τους είναι απαραίτητα στη μετέπειτα πορεία τους. Εκτός από τα προγράμματα που λειτουργούν κατά τη διάρκεια της σχολικής περιόδου, υπάρχουν και θερινά προγράμματα τα οποία έχουν ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών σε ευπαθείς ομάδες και τη διοργάνωση πολιτιστικών δρώμενων και δράσεων.

Ενότητα 2: Βιβλιοθήκες

Τόσο οι δημόσιες, όσο και οι ιδιωτικές βιβλιοθήκες στη Ελλάδα και το εξωτερικό δίνουν ευκαιρίες και οργανώνουν προγράμματα για εθελοντές. Οι τομείς απασχόλησης των εθελοντών στις βιβλιοθήκες απλώνονται σε όλο το πεδίο των υπηρεσιών των φορέων. Εθελοντές αναλαμβάνουν την εξυπηρέτηση του κοινού στην υποδοχή και τον δανεισμό, ενώ έχουν την δυνατότητα να ασχοληθούν με την καταλογογράφηση και την οργάνωση της βιβλιοθήκης γενικότερα. Βοηθούν και στη διοργάνωση εκδηλώσεων και σεμιναρίων των βιβλιοθηκών. Οι βιβλιοθήκες επιπρόσθετα σε κάποιες περιπτώσεις οργανώνουν εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους ενδιαφερόμενους εθελοντές και δίνουν σημασία στην κατάρτισή τους προς τις υπηρεσίες για τα ΑμΕΑ. Στην πλειονότητα τους οι βιβλιοθήκες δέχονται εθελοντές όλων των ηλικιών οι οποίοι δεν είναι απαραίτητο να διαθέτουν ειδικές γνώσεις, κατάλληλες για τη λειτουργία των βιβλιοθηκών. Οι εθελοντές με την όρεξη και τα νέα προσόντα και τις εμπειρίες που θα αποκτήσουν με τη συμμετοχή τους στις δράσεις των βιβλιοθηκών, δεν υποστηρίζουν απλά τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, αλλά προσφέρουν νέα δυναμική και καθιστούν το φορέα «ζωντανό» και προσβάσιμο προς το κοινό, αφού επεκτείνουν την επικοινωνία της κοινωνίας με τη βιβλιοθήκη. Επιπλέον οι βιβλιοθήκες εξοικονομούν μέσω των εθελοντών οικονομικούς πόρους και λειτουργούν με λιγότερα χρήματα, αφού οι επιχορηγήσεις προς αυτές είναι περιορισμένες τα τελευταία χρόνια.

Ενότητα 2.1: Βιβλιοθήκες της Ελλάδας

Οι βιβλιοθήκες της χώρας δίνουν την ευκαιρία σε άτομα να συνεισφέρουν στη λειτουργία τους και ειδικότερα οι ακαδημαϊκές δέχονται σε μεγάλο βαθμό φοιτητές. Οι εθελοντές ασχολούνται σε όλους τους τομείς των βιβλιοθηκών και καλύπτουν ανάγκες τους σε ίδιο βαθμό με τους μόνιμους εργαζόμενους τους. Επιπλέον οι βιβλιοθήκες της Ελλάδας οργανώνουν εποχικά κυρίως εθελοντικά προγράμματα, τα οποία αφορούν είτε καλοκαιρινές δράσεις, είτε συγκεκριμένες εκδηλώσεις και δρώμενα.

Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας

Ελληνικές βιβλιοθήκες, υπό τη αιγίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας, διοργανώνουν κάθε καλοκαίρι ποικίλες δράσεις για τις παιδικές ηλικίες. Σκοπός των δράσεων είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών, τα οποία είναι τα κεντρικά πρόσωπα του προγράμματος.

Γίνεται προσπάθεια να δοθούν ευκαιρίες αναζήτησης και σκέψεις σε αυτά, καθώς και ευκαιρίες ανάληψης πρωτοβουλιών. Οι δραστηριότητες των βιβλιοθηκών είναι διαφορετικές από καλοκαίρι σε καλοκαίρι και το θεμιτό είναι αυτές οι δραστηριότητες να είναι εξίσου εκπαιδευτικές, όσο και ψυχαγωγικές.

Οι ενδιαφερόμενοι εθελοντές θα κληθούν να αναλάβουν την οργάνωση δραστηριοτήτων σύμφωνα με τη γενική θεματική που έχει το πρόγραμμα κάθε καλοκαίρι και την ομαλή διεξαγωγή τους. Απαραίτητη είναι επίσης η εθελοντική δράση στη προώθηση και καταγραφή της εκστρατείας και στην ενημέρωση του κοινού. Οι χώροι από τους οποίους προέρχονται οι εθελοντές είναι πολλοί και διαφορετικοί (επιστήμονες, καλλιτέχνες, άνθρωποι των γραμμάτων κτλ), ενώ ευπρόσδεκτοι είναι και εθελοντές που δεν έχουν κάποια σχετική επαγγελματική κατάρτιση.

Δημόσια Ιακωβάτειος Βιβλιοθήκη Ληξουρίου

Στη περίπτωση αυτής της βιβλιοθήκης, η οποία λειτουργεί μαζί με το μουσείο, η προσφορά των εθελοντών ήταν απαραίτητη για την ανασύσταση και τη λειτουργία της. Εθελοντές καλέστηκαν να συμβάλλουν στην μεταφορά του υλικού και του εξοπλισμού της ήδη υπάρχουσας βιβλιοθήκης από το κτίριο που στεγαζόταν, το οποίο χτυπήθηκε από σεισμούς και υπέστη ζημιές, στο κτίριο του μουσείου. Επομένως ο ρόλος των εθελοντών είναι ουσιαστικός, αφού δεν θα ήταν δυνατή η οργάνωση και το στήσιμο των βιβλίων στα ράφια της βιβλιοθήκης, δίχως την πρακτική σύνδρομή τους.

Βιβλιοθήκη Παιδαγωγικής Σχολής Α.Π.Θ.

Το εθελοντικό πρόγραμμα της βιβλιοθήκης απευθύνεται σε φοιτητές των δύο τμημάτων Π.Τ.Δ.Ε. και Τ.Ε.Π.Α.Ε. Ζητούνται εθελοντές για τις άμεσες ανάγκες της βιβλιοθήκης και την ταξινόμηση των βιβλίων. Το μόνο που απαιτείται είναι η αίτηση συμμετοχής, οι ενδιαφερόμενοι να προκαθορίσουν τις μέρες και ώρες εργασίας, ενώ οι εθελοντές θα εκπαιδευτούν από υπάλληλο της βιβλιοθήκης.

Ενότητα 2.2: Βιβλιοθήκες του εξωτερικού

Στο εξωτερικό, και στη περίπτωση των βιβλιοθηκών, παρατηρείται ιδιαίτερος συντονισμός και άρτια ενημέρωση προς τα εθελοντικά τους προγράμματα. Μέσω των ιστοσελίδων ξένων βιβλιοθηκών δίνονται λεπτομερείς - κατά κύριο λόγο - πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις των

εθελοντών και την οργάνωση τους. Περιγράφονται τα θεμιτά προσόντα, οι δραστηριότητες των εθελοντών και οι υποχρεώσεις, καθώς και τα προνόμιά τους. Οι δράσεις των εθελοντών, εκτός της συμμετοχής τους σε εκδηλώσεις και τη συνεισφορά τους στις γενικές ανάγκες των βιβλιοθηκών, επεκτείνονται και σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

Κομητείες των Η.Π.Α.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες των κομητειών των Η.Π.Α. διαθέτουν ενεργά προγράμματα για εθελοντές, τα οποία απευθύνονται σε άτομα όλων των ηλικιών. Οι εθελοντές των βιβλιοθηκών ασχολούνται με τις δράσεις τις εκάστοτε βιβλιοθήκης, οι οποίες περιλαμβάνουν την υποδοχή των επισκεπτών και την εξυπηρέτησή τους, βοηθούν το κοινό να έχει ελεύθερη πρόσβαση στη πληροφορία και τη λειτουργία της βιβλιοθήκης και των εσωτερικών αναγκών της. Επιπλέον οι βιβλιοθήκες των κομητειών δραστηριοποιούν εθελοντές με σκοπό την κοινωνική προσφορά προς τις τοπικές τους κοινότητες.

Βιβλιοθήκες του Bristol

Οι βιβλιοθήκες του Bristol δέχονται άτομα άνω των δεκαέξι ετών ως εθελοντές, οι οποίοι ασχολούνται με την οργάνωση εκδηλώσεων και την υποδοχή και εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Γενικότερα μέσω των εθελοντών γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον φιλικό προς το σύνολο της κοινότητας, με ελάχιστο κόστος. Ποιητές, συγγραφείς και άλλοι άνθρωποι ανάλογων ειδικοτήτων παίρνουν μέρος σε ετήσιες εκδηλώσεις. Οργανώνονται επίσης εθελοντές για να παρέχουν βοήθεια σε άτομα τα οποία δεν είναι σε θέση να επισκεφτούν τις βιβλιοθήκες (ΑμΕΑ, Τρίτη Ηλικία κα.)· η βοήθεια αυτή περιλαμβάνει τον δανεισμό, αφού εθελοντές φέρνουν βιβλία των βιβλιοθηκών στο σπίτι τους και τα επιστρέφουν όταν λήξει ο δανεισμός. Επιπλέον τα εθελοντικά προγράμματα των βιβλιοθηκών του Bristol προβλέπουν την εκπαίδευση των εθελοντών και καλύπτουν τα έξοδα αυτής της εκπαίδευσης.

Ενότητα 3: Φορείς διαχείρισης αρχείων

Μεγάλο μέρος της λειτουργίας των αρχειακών οργανισμών, ιδιαίτερα στο εξωτερικό, βασίζεται στη συμμετοχή και δράση του κοινού στο εσωτερικό τους. Οι φορείς διαχείρισης αρχείων αποτελούν φορείς διατήρησης των πρωτογενών ιστορικών πηγών και γνώσεων. Παρόλα αυτά οι κρατικοί και δημόσιοι αρχειακοί φορείς δεν λαμβάνουν ικανοποιητική οικονομική υποστήριξη για την κάλυψη των εξόδων τους και τη διεκπεραίωση των δράσεων τους, ενώ ταυτόχρονα

υποστελεχώνονται. Επομένως οι εθελοντές υποστηρίζουν ουσιαστικά τη συνέχεια της λειτουργίας των αρχειακών φορέων, καθώς χωρίς την προσφορά τους οι αρχειακοί φορείς δεν θα ήταν σε θέση να επιτελέσουν όλες τις υποχρεώσεις τους.

Οι δράσεις των εθελοντών σε μία δημόσια αρχειακή υπηρεσία περιλαμβάνουν την υποστήριξη των εσωτερικών δομών της αρχειακής μονάδας, συμβάλλουν στις εσωτερικές αρχειακές εργασίες (συντήρηση, καταγραφή και ταξινόμηση υλικού κυρίως κα.) και υποδέχονται και εξυπηρετούν το κοινό. Τα Γ.Α.Κ. (Γενικά Αρχεία του Κράτους) στην Ελλάδα δέχονται εθελοντές, σε πολλές περιπτώσεις φοιτητές, οι οποίοι υποστηρίζουν τις υπηρεσίες της χώρας, αν και δεν υπάρχει επίσημη πολιτική διαχείρισής τους.

Εθνικά Αρχεία, Νέα Υόρκη

Τα εθελοντικά προγράμματα των Εθνικών Αρχείων της Νέας Υόρκης περιλαμβάνουν αξιοποίηση των εθελοντών σε πολλούς τομείς και περιγράφουν επαρκώς τα προσόντα που καλούνται να διαθέτουν οι υποψήφιοι εθελοντές, οι οποίοι προέρχονται από όλες τις ηλικιακές ομάδες άνω των δεκαοχτώ ετών. Οι εθελοντές ασχολούνται με ευρύ φάσμα δράσεων. Οι δράσεις αυτές αφορούν την υποστήριξη των επισκεπτών με ποικίλους τρόπους, όπως είναι οι ξεναγήσεις στους χώρους του φορέα και στις εκθέσεις, την επικοινωνία με τους επισκέπτες και την επεξήγηση τυχόν ερωτημάτων τους σχετικά με την υπηρεσία. Επιπλέον βοηθούν το κοινό στην αναζήτηση στους καταλόγους του οργανισμού και στην βιβλιογραφική αναζήτηση, καθώς και στη χρήση του εξοπλισμού (προβολή μικροφίλμ, εκτύπωση κα.). Σε τέτοιου είδους εργασίες, οι οποίες απαιτούν άμεση αλληλεπίδραση με το κοινό, τα θεμιτά προσόντα των εθελοντών είναι οι επικοινωνιακές ικανότητες, η υπομονή - προς της απαιτήσεις των επισκεπτών - και ικανοποιητική γνώση της αμερικανικής ιστορίας, αφού σημαντικό μέρος των αρχείων αφορά την ιστορία του έθνους. Οι αρχειακές εργασίες στα ενδότερα του φορέα είναι ένας ακόμα τομέας απασχόλησης των εθελοντών, οι οποίοι καλούνται να φέρουν εις πέρας εργασίες όπως είναι η συντήρηση, η αρχειακή περιγραφή, η δημιουργία καταλόγων, η οργάνωση φακέλων, η ψηφιοποίηση υλικού και άλλες αρχειακές διαδικασίες, για τη διεξαγωγή των οποίων απαιτείται η γνώση της ιστορίας, η προσοχή στη λεπτομέρεια και βασικές γνώσεις χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης εθελοντές ασχολούνται με την ανεύρεση και δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού και εργαστηρίων και με την ανάπτυξη ψηφιακών δομών για τις ανάγκες του φορέα. Από τους εθελοντές απαιτείται και η δυνατότητα και διάθεση συνεργασίας με το προσωπικό των Αρχείων.

Ενότητα 4: Εκκλησία και κέντρα λατρείας

Η Εκκλησία εδώ και αιώνες δείχνει το ανθρωπιστικό της πρόσωπο με πολλούς τρόπους, άμεσους και έμμεσους. Για τη λειτουργία της η εκκλησία βασίζεται καταλυτικά σε εθελοντές, οι οποίοι βοηθούν το έργο της. Οι εθελοντές καλούνται να βοηθήσουν από τον καθαρισμό και την διεξαγωγή της Θείας Λειτουργίας μέχρι και την εθελοντική δράση στη διδασκαλία του κατηχητικού, στη χοροδιδασκαλία και τη μουσική. Ωστόσο η δράση των εθελοντών που φέρει τη σημαντικότερη πολιτιστική και κοινωνική κυρίως προσφορά είναι η δράση τους στα φιλανθρωπικά ιδρύματα και νοσοκομεία που έχουν ιδρύσει οι εκκλησίες. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα της Εκκλησίας διατελούν σπουδαίο κοινωνικό έργο προς τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και τα άτομα που γενικότερα έχουν ανάγκη. Επιπλέον οι εκκλησίες και στην Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό οργανώνουν δράσεις ανιδιοτελούς προσφοράς του κοινού, όπως είναι οι εθελοντικές αιμοδοσίες, τα ταμεία του φιλόπτωχου και τα εθελοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα προγράμματα των Εκκλησιών περιλαμβάνουν και τον εθελοντισμό σε χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Επίσης ίδια δράση παρουσιάζουν και τα ισλαμικά τεμένη τα οποία δραστηριοποιούνται στο τομέα της φιλανθρωπίας, ιδρύοντας φιλανθρωπικά ιδρύματα με σημαντική δράση. Οι ισλαμικοί ναοί οργανώνουν επίσης δράσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος, όπως οι εικαστικές και καλλιτεχνικές δράσεις, καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Ενότητα 5: Κυβερνητικοί φορείς

Στην εθελοντική δράση σημαντική προσφορά έχουν και οι κυβερνήσεις και οι κυβερνητικοί φορείς. Οι κυβερνητικοί φορείς και τα υπουργεία συμβάλλουν στην πολιτιστική ανάπτυξη μέσω των χρηματικών επιχορηγήσεων σε φορείς πολιτισμού και οργανώσεις κάθε είδους. Στην Ελλάδα χάρη στις χρηματικές επιχορηγήσεις του Υπουργείου Πολιτισμού έχουν οργανωθεί ποικίλες δράσεις μέσω πολιτιστικών και καλλιτεχνικών φορέων, δράσεις οι οποίες δεν θα ήταν δυνατό να υλοποιηθούν διαφορετικά.

Ενότητα 6: Κοινωφελή πολιτιστικά ιδρύματα και Μ.Κ.Ο.

Τα πολιτιστικά ιδρύματα αποτελούν φορείς ανάπτυξης του πολιτισμού και της κουλτούρας μιας χώρας. Είναι οργανισμοί μη κερδοσκοπικοί κατά βάση, οι οποίοι έχουν ως σκοπό την προώθηση του πολιτιστικού, καλλιτεχνικού και δημιουργικού πνεύματος, καθώς και την προώθηση της παιδείας και της εκπαίδευσης. Τέτοιου είδους ιδρύματα λειτουργούν χάρη στην προσφορά των ιδρυτών και των χορηγών τους, αλλά και με δημόσιες επιχορηγήσεις, τακτική ιδιαίτερα προσφιλή στην Ελλάδα. Οι Μ.Κ.Ο. (Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί) και τα πολιτιστικά ιδρύματα έχουν ανάγκη την ανιδιοτελή προσφορά του κοινού μέσω εθελοντικών προγραμμάτων για τη λειτουργία τους. Οι εθελοντές είναι απαραίτητα μέρη των πολιτιστικών οργανισμών, καθώς είναι αυτοί οι οποίοι συνεισφέρουν στην επίτευξη των σκοπών τους σε μεγάλο βαθμό.

Ενότητα 6.1: Πολιτιστικά ιδρύματα

Στο πλαίσιο των δράσεων των πολιτιστικών και καλλιτεχνικών ιδρυμάτων οι εθελοντές απασχολούνται σε διάφορες θέσεις στο εσωτερικό τους, αλλά και σε εκδηλώσεις. Οι εθελοντές ασχολούνται με την υποδοχή και εξυπηρέτηση επισκεπτών και την οργάνωση εκδηλώσεων. Ωστόσο βασικό μέλημα των πολιτιστικών ιδρυμάτων είναι η δράση των εθελοντών να περιλαμβάνει τη συμμετοχή τους σε δημιουργικές, καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες συμβάλλουν στην πολιτιστική και ατομική αναβάθμιση. Επομένως η εθελοντική δράση περιλαμβάνει την συμμετοχή τους στη διεξαγωγή εκθέσεων και εικονικών προβολών και σε εκπαιδευτικά προγράμματα και ξεναγήσεις. Επίσης συμμετέχουν σε συνέδρια, ερευνητικά έργα και την ενημέρωση του κοινού προς θέματα κάθε είδους. Τα ιδρύματα επιπλέον φέρνουν στο προσκήνιο δράσεις οι οποίες αφορούν τις τοπικές κοινωνίες, τα ΑμΕΑ, την περιβαλλοντική προστασία, αλλά και τη φιλανθρωπική κοινωνική συνεισφορά.

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (Κ.Π.Ι.Σ.Ν.)

Το ίδρυμα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά κέντρα της Αθήνας με ιδιαίτερη και διαρκή δράση στο χώρο της πολιτιστικής αναβάθμισης και εξέλιξης. Το Κέντρο Πολιτισμού δημιουργήθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και μετά την ολοκλήρωση των έργων παραδόθηκε στην Ελληνική Κοινωνία και λειτουργεί ως δημόσιος χώρος, κέντρο συνάντησης πολιτών και κέντρο πολιτιστικών εκδηλώσεων. Το Ίδρυμα διαθέτει τις εγκαταστάσεις της

Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, της Λυρικής Σκηνής και την έκταση του Φυσικού Πάρκου Σταύρος Νιάρχος.

Οι εθελοντές του Ιδρύματος ασχολούνται με δραστηριότητες που αφορούν το κοινό και την επικοινωνία με αυτό. Τα εθελοντικά προγράμματα περιλαμβάνουν δράσεις στο Τμήμα Εξυπηρέτησης Επισκεπτών και το Πρόγραμμα Σχολικών Επισκέψεων.

- Τμήμα Εξυπηρέτησης Επισκεπτών

Στο Τμήμα Εξυπηρέτησης Πελατών οι εθελοντές καλούνται να ασχοληθούν με την υποδοχή και ενημέρωση των επισκεπτών και με τη συνοδεία των ξεναγήσεων. Οι εθελοντές του προγράμματος επίσης μπορούν να λάβουν μέρος στις εκδηλώσεις του Ιδρύματος, με την εξυπηρέτηση του κοινού στα πλαίσια αυτών των εκδηλώσεων και προγραμμάτων. Ταυτόχρονα έχουν την δυνατότητα να συμμετάσχουν στο Χριστουγεννιάτικο Κόσμο του Κέντρου Πολιτισμού. Τέλος οι εθελοντές μπορούν να συμβάλλουν υποστηρίζοντας τα Μαθήματα Υπολογιστών, τα οποία απευθύνονται σε άτομα άνω των εξήντα πέντε χρονών. Η δράση των εθελοντών στο συγκεκριμένο πρόγραμμα απαιτεί την άμεση επικοινωνία με τους επισκέπτες και την υποστήριξη καθημερινών δράσεων και εκδηλώσεων.

- Πρόγραμμα Σχολικών Εκδηλώσεων

Επιπλέον στο Κ.Π.Ι.Σ.Ν. λειτουργεί το εθελοντικό Πρόγραμμα Σχολικών Εκδηλώσεων. Η ενασχόληση των εθελοντών σε αυτό το πρόγραμμα περιλαμβάνει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των σχολικών επισκέψεων. Αναλαμβάνουν την υποδοχή των σχολικών επισκέψεων και την ενημέρωση των μαθητών για τη λειτουργία και τα προγράμματα του Ιδρύματος.

Επιπλέον το Κ.Π.Ι.Σ.Ν. προαπαιτεί για τους εθελοντές να μπορούν να χειρίζονται με ευκολία την Ελληνική Γλώσσα, να υπάρχει διάθεση συνεργασίας και προσφοράς και η συμμετοχή των εθελοντών σε όλες τις εκπαιδευτικές συναντήσεις. Επίσης απαιτείται οι εθελοντές να είναι υπεύθυνοι και ευπρεπώς παρουσιαζόμενοι, ενώ πρέπει να συμπληρώσουν αίτηση συμμετοχής.

Ενότητα 6.2: Μ.Κ.Ο.

Οι Μ.Κ.Ο. είναι ανεξάρτητες, από κάθε κυβέρνηση, οργανώσεις οι οποίες ιδρύθηκαν από νομικά ή φυσικά πρόσωπα με σκοπό την ανθρωπιστική δράση. Οι Μ.Κ.Ο. δραστηριοποιούνται στο τομέα της πολιτιστικής ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής προστασίας, ασχολούνται με τις ανάγκες τοπικών κοινωνιών, ενώ πολλές από αυτές ασχολούνται με την κάλυψη αναγκών ευπαθών ομάδων σε χώρες του Τρίτου Κόσμου. Οι εθελοντές των Μ.Κ.Ο. και συγκεκριμένα των διεθνών Μ.Κ.Ο. αποτελούνται από πολίτες διαφόρων χωρών, οι οποίοι είναι ευαισθητοποιημένοι προς τα βιοτικά προβλήματα μη αναπτυγμένων λαών. Οι δράσεις τους αφορούν την παροχή ειδών πρώτης ανάγκης και την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των μη αναπτυγμένων χωρών. Προσοχή δίνεται και στη βελτίωση της παιδείας και της εκπαίδευσης αυτών των χωρών, καθώς και στην παροχή ιατρικής και κάθε είδους περίθαλψης. Εθελοντές ταξιδεύουν λοιπόν σε χώρες που έχουν ανάγκη και βοηθούν στη συγκέντρωση και διανομή αγαθών και υπηρεσιών, όπως είναι η διδασκαλία, η ιατρική περίθαλψη και η υποστήριξη των δομών των Μ.Κ.Ο. σε αυτές τις χώρες.

Αποστολή

*“Ο προορισμός της «Αποστολής» είναι η θεοδίδακτη αγάπη και φιλανθρωπία. δηλαδή η ενίσχυση των λιγότερο ευνοουμένων κοινωνικών ομάδων και η βελτίωση των συνθηκών διαβιώσεώς τους, μέσω της παροχής κάθε δυνατής βοήθειας”.*¹⁰

Η Αποστολή είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία η οποία ιδρύθηκε το 2010 από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, με σκοπό την επίλυση τοπικών και διεθνών ανθρωπιστικών, αναπτυξιακών και εκπαιδευτικών θεμάτων. Η Αποστολή βασίζεται σημαντικά στη δράση και ενσωμάτωση των εθελοντών στις δομές της. Οι δράσεις του φορέα περιλαμβάνουν κυρίως την κοινωνική προσφορά και την φιλανθρωπία. Χάρη στη δράση της Αποστολής και των εθελοντών της, λειτουργούν κοινωνικές δομές, όπως είναι οι Στέγες και τα προγράμματα φροντίδας ευπαθών ομάδων και τα κοινοτικά ιατρεία. Επίσης λειτουργούν Κοινωνικά Παντοπωλεία και εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα αφορούν παιδιά και αλλοδαπούς, με

¹⁰ <http://mkoapostoli.com/%CE%B7-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%82/%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B3%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC/#toggle-id-2>

σκοπό να έρθουν σε επαφή οι τελευταίοι με την ελληνική γλώσσα και στοχεύουν στην ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία, παράλληλα βοηθούν τους αλλοδαπούς στην κατάκτηση πτυχίων τα οποία επιβεβαιώνουν την ελληνομάθειά τους. Οι δράσεις της Αποστολής είναι δωρεάν, προς το κοινό το οποίο τις έχει ανάγκη, και διατελούνται χάρη στην προσφορά των εθελοντών.

International Cultural Youth Exchange (ICYE)

Η ICYE είναι διεθνής οργάνωση η οποία λειτουργεί από το 1949 και δραστηριοποιείται σε πάνω από σαράντα χώρες και αφορά την εθελοντική δράση νέων σε διάφορα σημεία του κόσμου. Οι εθελοντές του προγράμματος ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 18-30 ετών και δεν είναι απαραίτητο να διαθέτουν προηγούμενη εμπειρία σε ανάλογες εθελοντικές θέσεις όπως αυτές της οργάνωσης, παρά μόνο δυναμική και διάθεση για προσφορά. Η ICYE αναλαμβάνει να στέλνει εθελοντές σε χώρες μέλη της, μέσω της συνεργασίας εθελοντικών οργανώσεων και την ανταλλαγή εθελοντών. Για τη συμμετοχή τους στην οργάνωση οι εθελοντές πρέπει να καταβάλλουν μία χρηματική υποστήριξη η οποία καλύπτει σημαντικά σημεία των αναγκών του εθελοντή, αλλά και της οργάνωσης. Τα προγράμματα της οργάνωσης είναι τα εξής:

- **Μακροπρόθεσμη εθελοντική υπηρεσία**

Αυτό το πρόγραμμα αφορά περιόδους 6-12 μηνών και κάθε χρόνο απασχολεί περίπου 900 εθελοντές, οι οποίοι έχουν την δυνατότητα να διαμείνουν με οικογένειες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανταλλαγής. Οι τρέχοντες δράσεις των εθελοντών αφορούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την παροχή υποστήριξης και τροφίμων σε άστεγα παιδιά στη Κολομβία, την Γκάνα και την Ινδία, καθώς και την υποστήριξη μειονοτήτων σε χώρες όπως η Φιλανδία, η Βολιβία και η Μοζαμβίκη. Επίσης εθελοντές ασχολούνται με την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κόστα Ρίκα και συνεργάζονται με γυναικείες οργανώσεις στην Ονδούρα και την Ελβετία, ενώ υπάρχουν δράσεις στον Ισημερινό, τη Γαλλία, τη Γερμανία και τη Νότια Κορέα. Οι μακροπρόθεσμες δράσεις περιλαμβάνουν επίσης την ενασχόληση με περιβαλλοντικές δραστηριότητες στην Κόστα Ρίκα, το Μεξικό και τη Νέα Ζηλανδία. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει και καλλιτεχνικές δράσεις στην Ονδούρα, τη Μοζαμβίκη, το Νεπάλ και την Ουγκάντα με παιδιά των επαρχιών αυτών των χωρών.

- **Βραχυπρόθεσμα προγράμματα**

Τα τρέχοντα βραχυπρόθεσμα προγράμματα αφορούν περιόδους 4-16 εβδομάδων και περιλαμβάνουν κυρίως πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δράσεις. Συγκεκριμένα περιλαμβάνουν

την φροντίδα παιδιών στη Γκάνα και την Ινδονησία και την προπόνηση παιδικής ποδοσφαιρικής ομάδας στη Μοζαμβίκη. Επιπλέον οργανώνονται προγράμματα υποστήριξης παιδιών στη Βραζιλία και τον Ισημερινό, βοηθώντας τα στις σχολικές τους δράσεις και την εκπαίδευσή τους. Επιπλέον υπάρχουν προγράμματα περιορισμού της διασποράς του HIV-AIDS στην Νιγηρία. Τέλος υπάρχει η δυνατότητα απασχόλησης των εθελοντών σε οικολογικό κέντρο στο Μεξικό και την προστασία της άγριας ζωής στην Ουγκάντα.

- Φιλοξενία εθελοντών του ICYE

Στα πλαίσια της ανταλλαγής εθελοντών δίνεται η δυνατότητα στις οικογένειες των εθελοντών, αλλά και γενικά σε όσους ενδιαφέρονται να φιλοξενήσουν τους εθελοντές του ICYE από άλλες χώρες και να τους προσφέρουν ένα φιλικό περιβάλλον και να βοηθήσουν την αλληλεπίδρασή τους με την τοπική κοινωνία. Επιπλέον οι οργανώσεις στην εκάστοτε χώρα μπορούν να βοηθήσουν τους εθελοντές να βρουν μέρη να διαμείνουν στις χώρες που καταφθάνουν.

Ενότητα 7: Τοπικοί δημόσιοι φορείς

Δήμοι

Οι δήμοι της Ελλάδας παρουσιάζουν σε σημαντικό επίπεδο προγράμματα εθελοντικής δράσης και οργανώνουν δημοτικά Γραφεία διαχείρισης εθελοντών. Οι δήμοι αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και διοργανώνουν εθελοντικές δράσεις και ομάδες αποτελούμενες από πολίτες των δήμων. Οι δραστηριοποίηση των δήμων σε θέματα εθελοντισμού επεκτείνεται σε όλους τους δυνατούς τομείς και ειδικότερα στον τομέα της φιλανθρωπίας και της παροχής υπηρεσιών και αγαθών σε ευπαθείς ομάδες, αλλά και σε περιβαλλοντικές και πολιτιστικές δράσεις. Τα Γραφεία διασύνδεσης και συντονισμού εθελοντών του εκάστοτε δήμου (όπου αυτά υπάρχουν) αναλαμβάνουν, εκτός από την κατανομή και οργάνωση των δραστηριοτήτων, τη διαχείριση των οικονομικών στοιχείων των εθελοντικών προγραμμάτων, την καταγραφή των εθελοντών και των δράσεων, την ενημέρωση του κοινού για τις εθελοντικές δράσεις του Δήμου και αποτελούν το κέντρο επικοινωνίας των εθελοντών με τον Δήμο και τους πολίτες. Επιπλέον τα Γραφεία εθελοντισμού έρχονται σε επαφή με εθελοντικές ομάδες των Δήμων και υποστηρίζουν τις δράσεις τους.

Τα προγράμματα εθελοντισμού των Δήμων της Ελλάδας αφορούν το σύνολο των πολιτών, ανεξαρτήτως ηλικιακής, κοινωνικής, εθνικής, θρησκευτικής και οποιασδήποτε άλλης ομάδας, οι οποίοι ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε αυτά και να συνεισφέρουν στις τοπικές τους κοινωνίες, εκτός και αν πρόκειται για συγκεκριμένες δράσεις που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες, όπως είναι η δράση του «Τμήματος Εθελοντισμού και Νεολαίας» του Δήμου Θεσσαλονίκης, η οποία απευθύνεται σε νεαρά άτομα και προωθεί την ελεύθερη και δημιουργική έκφραση.

Επίσης ο εθελοντική δράση γενικά, αλλά ακόμα περισσότερο στα πλαίσια ενός τοπικού δημόσιου φορέα, όπως είναι οι Δήμοι, λειτουργεί ευεργετικά και ως προς τον Δήμο ως φορέα, και ως προς την τοπική κοινωνία, αλλά και ατομικά ως προς τους πολίτες. Με την συνεργασία Δήμου – δημοτών/πολιτών δημιουργείται ένα κλίμα εμπιστοσύνης και θετικής αλληλεπίδρασης. Ο Δήμος σταματά να είναι απρόσωπος και αντιπροσωπεύεται από τους δημότες του, κάποιοι από τους οποίους λειτουργούν πια και ως εθελοντές στις δράσεις του, και αποκτά την εμπιστοσύνη τους. Επιπλέον ο Δήμος έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει στον τόπο περισσότερο από πριν, αφού θα διαθέτει καινούργιο εθελοντικό δυναμικό και δεν θα χρειάζεται μεγάλη οικονομική υποστήριξη, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνει τις δομές του. Η δράση των εθελοντών επομένως είναι σημαντική στην αναβάθμιση και βελτίωση της ζωής των κοινοτήτων τους, αφού με την υποστήριξη των Δήμων πραγματοποιούνται εθελοντικές δράσεις που ωφελούν τους ίδιους τους πολίτες, συμβάλλοντας στην οικονομική ανακούφιση και την φροντίδα ατόμων που έχουν ανάγκη, την δημόσια καθαριότητα και την διοργάνωση πολιτιστικών δρώμενων για την αναβάθμιση της περιοχής τους. Μέσω της εθελοντικής δράσης και ειδικότερα όταν αυτή διεξάγεται προς το όφελος της ίδιας της κοινωνίας από την οποία προέρχονται οι εθελοντές που συμμετέχουν σε αυτή τη δράση, υπάρχει η ευκαιρία συνεργασίας των πολιτών και η ανάπτυξη σχέσεων αλληλεγγύης και ανθρωπισμού μεταξύ τους. Οι πολίτες γίνονται λοιπόν ενεργά μέλη της κοινωνίας και δραστηριοποιούνται προς το κοινό όφελος. Αναπτύσσουν επίσης δεξιότητες και απολαμβάνουν το αίσθημα της συνεισφοράς προς τους συμπολίτες τους.

Δημοτικές κοινότητες

Σε τοπικό επίπεδο επίσης οργανώνονται ομάδες εθελοντισμού και προωθείται ο ίδιος ο εθελοντισμός από τις κοινότητες. Εθελοντές ασχολούνται με τη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων, την περιβαλλοντική προστασία και την παροχή υποστήριξης σε συμπολίτες τους σε πολλούς τομείς και καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων που χρειάζονται βοήθεια. Ο

εθελοντισμός στις κοινότητες, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, συσφίγγει τους πολίτες μεταξύ τους και δημιουργεί ισχυρότερους δεσμούς.

Ενότητα 8: Πολιτιστικοί σύλλογοι και ερασιτεχνικές ομάδες

Οι δραστηριοποίηση των πολιτιστικών συλλόγων και ομάδων εμφανίζει σημαντική δράση σε όλη την έκταση της ελληνικής επικράτειας. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι οργανώνονται και λειτουργούν από ερασιτέχνες και ειδικευμένους ανθρώπους, οι οποίοι ενδιαφέρονται για σχετικές με τον πολιτισμό δράσεις. Στην Ελλάδα λειτουργούν χιλιάδες πολιτιστικοί σύλλογοι με εξωραϊστικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα. Άνθρωποι όλων των ηλικιών και κοινωνικών ομάδων συμμετέχουν επίσης σε ερασιτεχνικές ομάδες. Οι δράσεις των ομάδων και των συλλόγων περιλαμβάνουν κυρίως μουσικοχορευτικές εκπαιδευτικές δράσεις και δρώμενα, αλλά και άλλες δράσεις καλλιτεχνικού είδους. Επίσης ως σκοπός των πολιτιστικών συλλόγων είναι η διατήρηση και συνέχεια των παραδόσεων, των ηθών και των εθίμων, αλλά και η εισαγωγή μορφών τέχνης από χώρες του εξωτερικού. Οι δράσεις τους αφορούν επιπλέον τη διοργάνωση εκδηλώσεων, παραστάσεων, ταξιδιών και εκπαιδευτικών σεμιναρίων και επισκέψεων. Η δημιουργία και η δράση των συλλόγων λοιπόν στοχεύει στη συμμετοχή των πολιτών σε καλλιτεχνικές δράσεις και την ανάπτυξη των πνευματικών ανησυχιών τους, καθώς και τη μεταξύ τους συνεργασία, αλλά και γενικότερα την πολιτιστική αναβάθμιση του τόπου.

Ωστόσο είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι δράσεις των πολιτιστικών συλλόγων ιδιαίτερα στην επαρχία είναι περιορισμένες και αφορούν περιορισμένη γκάμα δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα οι δράσεις τους περιλαμβάνουν τη διοργάνωση χορευτικών και μουσικών ομάδων και εκδηλώσεων, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ η λειτουργία τους είναι σχεδόν ανύπαρκτη τον υπόλοιπο χρόνο. Επιπλέον οι δράσεις αυτές είναι στην ουσία εκδηλώσεις διασκέδασης, στις οποίες ξοδεύονται υπέρογκα ποσά σε καλλιτέχνες και μόνο για σκοπούς διασκέδασης, και όχι εξωραϊστικούς ή αναβαθμιστικούς.

Ομάδες και σχήματα που ασχολούνται με πολιτιστική δράση αποτελούμενα από ερασιτέχνες παρουσιάζουν πολύ ενδιαφέρον για το κοινό. Τα σχήματα αυτά μπορεί να είναι θεατρικές και κινηματογραφικές ομάδες, ομάδες χορού, ομάδες φωτογραφίας, αθλητικές ομάδες, ομάδες καλών τεχνών κ.α. Τα μέλη αυτών των ομάδων συμμετέχουν σε αυτές επειδή ενδιαφέρονται για

τον εκάστοτε τομέα και όχι για την χρηματική αμοιβή, εξάλλου τέτοιες ομάδες διατηρούν ταμεία μόνο για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών τους αναγκών. Επομένως τα μέλη τους συμμετέχουν σε αυτές εθελοντικά, με σκοπό την πολιτιστική ανάπτυξη και την απόκτηση νέων ερεθισμάτων και εμπειριών.

Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.)

Χαρακτηριστική και σημαντική είναι η δράση των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. στη χώρα μας. Τα πρώτα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ιδρύθηκαν το 1983, με πρωτοβουλία της Μελίνας Μερκούρη σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού. Βασικός σκοπός της δημιουργίας τους ήταν να δοθεί η δυνατότητα στις περιοχές της επαρχίας να αναπτύξουν καλλιτεχνική δράση και πολιτιστική ταυτότητα και κατάρτιση. Ταυτόχρονα επικουρείται η αναβάθμιση του θεάτρου γενικότερα με το ανέβασμα ποιοτικών παραστάσεων. Μέλη των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. είναι άνθρωποι των περιοχών στις οποίες βρίσκονται. Τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. λειτουργούν χάρη στη συμμετοχή αυτών των εθελοντών, οι οποίοι παίρνουν μέρος στις δράσεις αυτές, επειδή ενδιαφέρονται για την τέχνη ή επειδή θέλουν να αξιοποιήσουν διαφορετικά το χρόνο τους. Ωστόσο παρόλο που τα ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ λειτουργούν από εθελοντές, τελούν υπό την αιγίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης και εξαρτώνται από την οικονομική υποστήριξη που παρέχει σε αυτά. Επιπλέον οι δράσεις τους επεκτείνονται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, αφού οργανώνονται Θεατρικά Εργαστήρια για παιδιά και εφήβους, αλλά και επαγγελματικές θεατρικές σχολές, όπως είναι η Δραματική Σχολή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Μέσω της έρευνας πάνω στο θέμα του εθελοντισμού σε μουσεία και τους λοιπούς φορείς πολιτισμού, προκύπτει ότι η νομοθεσία, περισσότερο στην Ελλάδα, αλλά και σε ορισμένο βαθμό στον υπόλοιπο κόσμο, είναι περιορισμένη και δεν καλύπτει λεπτομερώς ολόκληρο το φάσμα των εθελοντικών δραστηριοτήτων. Ωστόσο η δράση των φορέων εθελοντισμού είναι διαρκής και σημαντική, ενώ αξιοποιούνται οι εθελοντές καταλυτικά για τη λειτουργία τους. Η συμβολή των εθελοντών είναι ουσιαστική και παρέχει σημαντική προσφορά στην κοινωνική ευημερία.

Προκύπτει λοιπόν ότι οι φορείς πολιτισμού μέσω του ρόλου τους ως θεσμοί αναβάθμισης της ζωής και ειδικότερα της πολιτιστικής υπόστασης της κοινωνίας, αξιοποιούν την εθελοντική προσφορά του κοινού για την υλοποίηση των στόχων τους. Αντίστοιχα οι εθελοντές οι οποίοι συμμετέχουν στις δράσεις των φορέων επηρεάζονται θετικά και αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις για την επαγγελματική, κοινωνική και προσωπική τους ζωή και εξέλιξη.

Ο εθελοντισμός γενικότερα φαίνεται να λειτουργεί ευεργετικά προς την κοινωνία, αλλά και το άτομο. Έρχεται να υποστηρίξει τις αδυναμίες κρατικών φορέων και να καλύψει τις ανάγκες του συνόλου.

Ωστόσο η σωστή και αποτελεσματική λειτουργία του εθελοντισμού σχετίζεται με την παιδεία και την ενημέρωση για το θέμα. Προαπαιτείται επίσης η σωστή οργάνωση και μέριμνα από τους επίσημους νομοθετικούς και διοικητικούς θεσμούς, με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση και δράση των εθελοντικών οργανώσεων και των εθελοντών.

Η εργασία αυτή περιγράφει τη γενικότερη εικόνα του εθελοντισμού στους φορείς πολιτισμού, οπότε επιτρέπεται η περαιτέρω έρευνα προς τις εθελοντικές δράσεις των επιμέρους φορέων μεμονωμένα, όπου θα είναι δυνατή και η επικοινωνία με τους φορείς.

Πηγές

Ιστοσελίδες

Αποστολή. Διαθέσιμο στο: <http://mkoapostoli.com> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Βιβλιοθήκη του Μπρίστολ. Διαθέσιμο στο: <https://www.bristol.gov.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Βρετανικό Μουσείο. Διάθεσιμο στο: <https://www.britishmuseum.org/> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Γερνάω αλλιώς. Διαθέσιμο στο: <https://www.gernaoallios.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Γραφείο Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2007). Διαθέσιμο στο: <http://gd.uoi.gr/index.php> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διαθέσιμο στο: <https://www2.aua.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Γραφείο Διασύνδεσης: Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας. Διαθέσιμο στο: http://gd.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=335&Itemid=431 (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Δράμας. Διαθέσιμο στο: <https://dimos-dramas.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Ελληνικού Αργυρούπολης. Διαθέσιμο στο: <https://www.elliniko-argyroupoli.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Ηλιούπολης. Διαθέσιμο στο: <http://ilioupoli.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Ηρακλείου. Διαθέσιμο στο: <https://www.heraklion.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμο στο: <https://thessaloniki.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Κέρκυρας. Διαθέσιμο στο: <https://corfu.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Κηφισιάς. Διαθέσιμο στο: <https://www.kifissia.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Κομοτηνής. Διαθέσιμο στο: <https://www.komotini.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Ορεστιάδας. Διαθέσιμο στο: <https://www.orestiada.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Παπάγου – Χολαργού. Διαθέσιμο στο: <https://www.dpapxol.gov.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Παύλου Μελά. Διαθέσιμο στο: <https://pavlosmelas.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δήμος Πρέβεζας. Διαθέσιμο στο: <http://www.dimosprevezas.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων. Διαθέσιμο στο: <https://www.dipetheioannina.eu> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κέρκυρας. Διαθέσιμο στο: <https://dipethek.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας. Διαθέσιμο στο: <https://dipethe.kalamatafaris.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας. Διαθέσιμο στο: <https://www.dipethepatras.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Σερρών. Διαθέσιμο στο: <https://www.dipetheserron.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <https://network.nlg.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Εθνικά Αρχεία Νέας Υόρκης. Διαθέσιμο στο: <https://www.archives.gov> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Εκκλησία online. Διαθέσιμο στο: <https://www.ekklisiaonline.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ελευθερία. Διαθέσιμο στο: <https://www.eleftheria.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Έλιξ. Διαθέσιμο στο: <https://www.elix.org.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ελληνική Κοινότητα Βερολίνου. Διαθέσιμο στο: <http://www.gr-gemeinde.de> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ελληνικό Εκπαιδευτήριο - Σχολή Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου. Διαθέσιμο στο: <http://impanagiotopoulos.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ελληνικό Μουσείο Αυτοκινήτου. Διαθέσιμο στο: <http://www.hellenicmotormuseum.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο. Διαθέσιμο στο: <https://www.hcm.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ελληνικός Κόσμος Κέντρο Πολιτισμού. Διαθέσιμο στο: <http://www.fhw.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας (2014). Διαθέσιμο στο: <https://europa.eu> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ιακωβάτειος Βιβλιοθήκη Ληξουρίου. Διαθέσιμο στο: <http://www.lixouri.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Διαθέσιμο στο: <http://iaath.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Διαθέσιμο στο: <https://ionio.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ιωνία. Διαθέσιμο στο: <http://www.ionia-culture.edu.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος. Διαθέσιμο στο: <https://www.snfcc.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης. Διαθέσιμο στο: <https://www.metmuseum.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μουσείο Αφής (2005). Διαθέσιμο στο: <http://www.tactualmuseum.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας. Διαθέσιμο στο: <https://www.gnhm.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μουσείο Μπενάκη. Διαθέσιμο στο: <https://www.benaki.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μουσείο Σχεδίου. Διαθέσιμο στο: <https://designmuseum.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης, Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Διάσωσης Σχολικού Υλικού. Διαθέσιμο στο: <https://www.ekedisy.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Νοιάζομαι και Δρω. Διαθέσιμο στο: <https://noiazomaikaidrw.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Οδυσσεύς Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (2012). Διαθέσιμο στο: <http://odysseus.culture.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ομάδα Μουσειολογίας, Ιονίο Πανεπιστήμιο. Διαθέσιμο στο: <https://museum.ionio.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού. Διαθέσιμο στο: <http://www.volunteerism-cc.org.cy> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο Πανεπιστημίου Πατρών. Διαθέσιμο στο: <http://gym.upatras.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πανεπιστήμιο Πατρών. Διαθέσιμο στο: <https://www.upatras.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ, Εθελοντισμός. Διαθέσιμο στο: <http://www.volunteers.manchester.ac.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Διαθέσιμο στο: <https://hr.harvard.edu> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πρόγραμμα Εθελοντισμού στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Διαθέσιμο στο: <https://docplayer.gr/33129947-Programma-ethelontismoy-sto-kentro-politismoy-idryma-stayros-niarhos.html> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πιραιώς. Διαθέσιμο στο: <https://www.piop.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Διαθέσιμο στο: <http://www.greek-language.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Ριζοσπάστης. Διαθέσιμο στο: <https://www.rizospastis.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Σαν Ντιέγκο, Βιβλιοθήκη. Διαθέσιμο στο: <https://www.sandiego.gov> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Σύλλογοι. Διαθέσιμο στο: <https://syllogoi.com> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

συνΑθήνα. Διαθέσιμο στο: <https://www.synathina.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Σχεδία στην Πόλη. Διαθέσιμο στο: <https://www.sxediastinpoli.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 3 Οκτωβρίου 2020)

Σχολή Ι.Μ. Παναγιωτοπούλου. Διαθέσιμο στο: <http://impanagiotopoulos.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας. Διαθέσιμο στο: <https://avarts.ionio.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Υπουργείο Πολιτισμού. Διαθέσιμο στο: <http://drasis.culture.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Aspromauro. Διαθέσιμο στο: <https://www.aspromavro.net> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

B & M Theocharakis. Διαθέσιμο στο: <https://thf.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Cambridge Central Mosque. Διαθέσιμο στο: <https://cambridgecentralmosque.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Clifton Mosque. Διαθέσιμο στο: <https://cliftonmosque.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Culture now. Διαθέσιμο στο: <https://www.culturenow.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Culturepolis. Διαθέσιμο στο: <https://culturepolis.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Do Something Organization. Διαθέσιμο στο: <https://www.dosomething.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Eranistis. Διαθέσιμο στο: <http://eranistis.net> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ethelon. Διαθέσιμο στο: <http://www.ethelon.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

European Youth Portal. Διαθέσιμο στο: <https://europa.eu> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Fawco. Διαθέσιμο στο: <https://www.fawco.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Festival. Διαθέσιμο στο: <http://festival.culture.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Galaxy Digital. Διαθέσιμο στο: <https://www.galaxydigital.com> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Global Communities. Διαθέσιμο στο: <https://www.globalcommunities.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Grace Church. Διαθέσιμο στο: <https://gracechurch.us> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

iefimerida. Διαθέσιμο στο: <https://www.iefimerida.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

in2life. Διαθέσιμο στο: <https://www.in2life.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

International Cultural Youth Exchange. Διαθέσιμο στο: <https://www.icye.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ken County Library. Διαθέσιμο στο: <https://www.kent.gov.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

KiLROY. Διαθέσιμο στο: <https://www.kilroy.net> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

London Central Mosque Trust and The Islamic Cultural Centre. Διαθέσιμο στο: <https://www.iccuk.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Noesis. Διαθέσιμο στο: <https://www.noesis.edu.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Parallaxi. Διαθέσιμο στο: <https://parallaximag.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Rural-Heraklion. Διαθέσιμο στο: <http://www.rural-heraklion.gr> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Smart Church Management. Διαθέσιμο στο: <https://smartchurchmanagement.com> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Smithsonian Institution Archives. Διαθέσιμο στο: <https://siarchives.si.edu> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Society of American Archivists. Διαθέσιμο στο: <https://www2.archivists.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

St. James Primary School. Διαθέσιμο στο: <https://www.stjamesprimaryschool.co.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Staffordshire County Council, Library. Διαθέσιμο στο: <https://www.staffordshire.gov.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

The Nation Foundation. Διαθέσιμο στο: <https://nation-foundation.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Unesco. Διαθέσιμο στο: <https://careers.unesco.org> <https://nation-foundation.org> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Vanderbloemen. Διαθέσιμο στο: <https://www.vanderbloemen.com> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Worcestershire County Council, Library. Διαθέσιμο στο: <https://www.worcestershire.gov.uk> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Άλλες διαδικτυακές πηγές

«Εθελοντισμός στην Ελλάδα: υπάρχουσα κατάσταση και προτάσεις», Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (2020). Διαθέσιμο στο: http://www.eiead.gr/publications/docs/%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7_%CE%B5%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D_%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A6%CE%B5%CE%B2%CF%81%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82_2020.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ενημερωτικό φυλλάδιο, «Εθελοντισμός στη Βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής», Α.Π.Θ. Διαθέσιμο στο: http://www.educ.auth.gr/educdrupal/sites/default/files/files/Ethelontismos_Vivliothiki2018.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Δανειστικές υπηρεσίες βιβλιοθήκης σε χρήστες με ειδικές ανάγκες – Αξιοποίηση της υπηρεσίας SDI (Selected Dissemination of Information), Τσαλκτζή Θάλεια, Ergodata A.E.B.E. Παρουσίαση. Διαθέσιμο στο: <http://eprints.rclis.org/9743/1/9psab012.pdf> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Ιωαννίδης, Γ., 2002. «Ο ρόλος του εθελοντικού τομέα στην πολιτιστική ανάπτυξη: η περίπτωση της πόλης του Πειραιά κατά την περίοδο 1974 2000». Πτυχιακή εργασία [online]. Πειραιάς: Πάντειο Πνεπιστήμιο. Διαθέσιμο στο: <https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/15322#page/1/mode/2up> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Κατσένος, Α και Σόφου Μ., 2016 «Εθελοντισμός και Μουσείο: Η ελληνική πραγματικότητα (Μελέτες περίπτωσης)». Πτυχιακή εργασία [online]. Ηλεία: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας. Διαθέσιμο στο: <http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/5906/%CE%95%CE%98%CE%95%CE%9B%CE%9F%CE%9D%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%9C%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%9F-%20%CE%97%20%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%A0%CE%A1%CE%91%CE%93%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%20%28%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%95%CE%A3%20%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%A0%CE%A4%CE%A9%CE%A3%CE%97%CE%A3%29..pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Μελέτη για τις πρακτικές διαχείρισης εθελοντών στην Ελλάδα: Έκθεση αποτελεσμάτων» (2015). Διαθέσιμο στο: https://s3.amazonaws.com/webprofile-ngos/Files/51/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%96%CE%A9_%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%97%20%CE%95%CE%98%CE%95%CE%9B%CE%9F%CE%9D%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A5.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Μελέτη του Εθελοντισμού στην Ελλάδα», Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Διαθέσιμο στο: <http://noiazomaikaidrw.gr/wp-content/uploads/2015/07/%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%9F-%CE%9C%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B5%CE%BF%CF%8D-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1.pdf> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Μπιστολάς, Η., 2014. «Ο ρόλος και τα όρια του εθελοντισμού στην υποβοήθηση δημόσιων πολιτικών. Ελληνική και διεθνής εμπειρία». Πτυχιακή εργασία [online]. Αθήνα: Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Διαθέσιμο στο:

https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/22/034/1750.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Μωραΐτη Β., 2016. «Εθελοντισμός: εθελοντική δραστηριότητα στην Ελλάδα». Πτυχιακή εργασία [online]. Πειραιάς: Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ. Διαθέσιμο στο: <http://oceanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2774/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CE%9C%CF%89%CF%81%CE%B1%CE%B9%CF%84%CE%B7%20%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE.pdf?sequence=1> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Ο εθελοντισμός», Εκπαιδευτήρια Καντά (2014-2015). Διαθέσιμο στο: <https://www.kantas.gr/wp-content/uploads/2015/02/eebl12015.pdf> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Ο εθελοντισμός στο σχολείο προκαταρκτική μελέτη», Νίκος Γκόβας, Πόπη Κύρδη (2014). Διαθέσιμο στο: https://www.lrf.gr/programmamedia/1447844425_2.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Active Ageing: Voluntary work by older people in Europe», Edited by Andrea Principi, Per H. Jensen and Giovanni Lamura (Britain, 2014). Διαθέσιμο στο: <https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/25182/1004908.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Barlett, J. A, 2013. «Handle with Care: Benefits and Drawbacks of Volunteers in the Library», University of Kentucky. Διαθέσιμο στο: https://uknowledge.uky.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1075&context=libraries_facpub (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Crocker, Sarah C., 2014. «Volunteers in America: How Volunteerism and American Civil Society Shape Our Museums». Πτυχιακή εργασία[online]. University of Denver. Διαθέσιμο στο: <https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1148&context=etd> (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Global review on volunteering report», International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (2015). Διαθέσιμο στο: https://www.ifrc.org/Global/Publications/volunteers/1301100-Global-Review-on-Volunteering-Report_EN.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

[http://www.bgs.gr/lq-files/pdf/%CE%A4%CE%B1%20%CE%BF%CF%86%CE%AD%CE%BB%CE%B7%20%CF%84%CE%BF%CF%85%20%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D%20---%20%20%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%20-%20%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1%20-%20%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1%20\(latest\).pdf](http://www.bgs.gr/lq-files/pdf/%CE%A4%CE%B1%20%CE%BF%CF%86%CE%AD%CE%BB%CE%B7%20%CF%84%CE%BF%CF%85%20%CE%95%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D%20---%20%20%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%20-%20%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1%20-%20%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1%20(latest).pdf) (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

http://www.diaconia.gr/media/pdf/eis3_4/Ekkle8el.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«State of the World's Volunteerism Report: Transforming Governance» (2015). Διαθέσιμο στο: https://www.onlinevolunteering.org/sites/default/files/21337_-_swvr_report_-_english_-_web_single_pages.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

«Resources for Volunteer Programs in Archives». Διαθέσιμο στο: http://files.archivists.org/pubs/free/Resources_for_Volunteers-Final-V3.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Steven Howlett, Joanna Machin and Gertrud Malmersjo, 2005.«Volunteering in Museums, Libraries and Archives». Διαθέσιμο στο: http://www.volunteerspirit.org/files/volunteer_survey_2006_9500.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Wight, K. «Importance of Volunteerism». Διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/6447981/Importance_of_Volunteerism (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

« World Giving Index», CAF (2019). Διαθέσιμο στο: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/caf_wgi_10th_edition_report_2712a_web_101019.pdf (Τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16 Οκτωβρίου 2020)

Zalloum, Y. «Social Impact of Volunteerism». Διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/34683722/Social_Impact_of_Volunteerism